

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1885
1897-1932.

1935 Csütörtök, 1935. február 14.
36. szám.

Dráma Afrikában

Ha Amerika — Monroe-elve szerint — lehetett az amerikaiaké, úgy az európai nagypolitika mentalitása viszont szinte hasonló elvként állította fel, hogy Amerikán kívül viszont minden az európaiaké. Ez a ki nem mondott, de annál jobban gyakorolt és érvényesített elv szabta meg utját már évtizedekkel előbb az európai nagyhatalmak gyarmati politikájának, amely — eltekintve a brit imperializmus tengeri stratégiájától — főleg a sötét világrészre, a szomszédos Afrikára tüzte ki a láthatatlan zászlót: „Afrika az európaiaké”. Marakodva, mint a kutyák a koncon, a francia, az angol, a német, az olasz gyarmati politika egyszerre ötfelől is kikezdte az afrikai konfliktus nagy háromszögét s a tudományos kutatók expedícióinak nyomában ment a misszionárius, utána a hadsereg és mindezek után: az üzletember.

Évtizedek teltek el és a néger, a bushmannok, az arabok és a kabilok százezrei saját testükkel tették termékenyebbé az oázisok földjét az európai számára. Meglepő, hogy annyi év múltán is még akad egy-egy önérzetes sémi fajú nép az őslakosságban, amely nemcsak megőrizte megtűrt önállóságát, de ragaszkodni is merészel hozzá. Abesszinia ügyében a felfogásban került szinte máról holnapra az európai közvélemény vegyes teritékére, nehéz falatként, melyet még a genfi népszövetség sem tudott megemészteni. Ras Tafari, az abesszin uralkodó struccollas fejlődéssel, mint egy zulukaffer törzsfőnök szerepel az európai magazinok fényképgyűjteményében, mintha nem is Citroén versenyzett volna Forddal és Chryslerrel azért, hogy melyikük adhasson el minél több drága luxuskocsit az adis-bebai császári udvartartás számára... Az abessziniai félmillió sorkatonaságot hol Anglia fegyverezte fel Franciaország ellen, hol a franciák az olaszok ellen, néha pedig éppen Olaszország a másik kettő ellen, Ras Tafari hadserege tehát éppen elég fegyverrel rendelkezik, hogy nemzeti létének önállósága megvédésére gondoljon akár Genfben, akár a keletafrikai homokivatagon.

Az olasz-abesszin konfliktus talán sohasem tört volna ki, ha a körülötte szépelgő európai nagyhatalmak váratlan konkurrenst nem kaptak volna a Távol Keletről. Az új vetélytárs vigyorgó sárga emberke, a japán kuli személyében jelent meg az abessziniai színen, hogy olcsó munkaerőt és mégolcsóbb japán árut hozzon magával Abessziniának. A japáni áru- és emberdömping — óriási léptekkel hágva át Kinát és Indiát, a sivatáras homokországot, — Yememen túl Keletafrika e madársejárt birodalmára vetette szemét, hogy bosszantó konkurrensként jelentkezzen Abessziniában a francia, az olasz, az angol és a spanyol ipar és kereskedelem számára. Lehet, hogy egy újabb bázist szemeltek ki benne a titokzatos japánok dömping-lavinájuk erősítése érdekében: lehet, hogy mindössze arról volt szó, hogy ők lássák el a legkülönfélébb árukkal ezt a művelt, fogékony és tanulékony sémi népet: mindenestre valami megindult Abessziniában, amely nem kerülhetett el sem az olasz gépipar, sem az olasz kereskedelem.

Maniu megbélyegezte a szélsőséges izgatókat

„A múltban — mondotta, — egyforma bánásmódban részesültek Erdélyben a kisebbségek” — Épületes eszmecsere a Kamarában a „zsidó ipar” nacionalizálásáról

Bucurestiből jelerik: Maniu Gyula tegnap résztvett a Lazar Illés által adott szűkebbkörű banketten, amelyen Maniu Vaida tervével kapcsolatban kijelentette, hogy

a szélsőséges kilengések nem találnak visszhangra a román nép tömegeiben, különösen Erdélyben nem, ahol a múltban egyforma bánásmódban részesültek a kisebbségek.

A képviselőház mai ülésén Romulus Seisau aziránt érdeklődik a külügyminiszternél, hogy

mikor hozzák vissza Moszkvából a Banca Nationala kincstárát, amelynek értéke hét és fél milliárd aranylejre emelkedik.

Cuza csatlakozik a kérdéshez, majd pedig azt kéri, hogy távolítsák el a zsidókat az iparvállalatoktól.

Mihalache: Forduljon a liberális-párthoz!

Cuza: A zsidó iparról beszélek, amelynek nacionalizálása érdekében semmit sem tettek.

Mihalache: Forduljon a nemzeti iparvállalatok tulajdonosaihoz!

Cuza: Nem teszek különbséget a pártok között, amelyek mind egyformák!

Mihalache: Mi csak a jövőben tehetünk intézkedéseket.

Cuza: A nemzetvédelem az az ipar, amelyet ezek az idegenek urálnak.

Hangok a többség soraiból: Ausschnitt...! Nemzeti-parasztpárti közbeszólások: Az após liberális!

Cuza ezután kérdést intéz az ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez, hogy

milyen lépéseket tesz „a romániai zsidó ipar” ellen,

amelyet kilencvenkilenc százalékban zsidók urálnak. Ezek a vállalatok megdrágítják az életet.

A vita több mint egy óráig folyik hasonló mederben, majd pedig áttérnek a szövetségi törvényjavaslat vitájára.

Abesszinia nem hátrál meg az olasz kivánságok előtt

Ras Tafari hajlandó a Népszövetség döntőbíráskodásának vetni alá magát — Terv egy semlogességi zóna létrehozásáról Abesszinia és a Szomáli-föld között

Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök ma délután fogadta az abessziniai ügyvivőt, aki a vizály ügyében ismertette kormányának álláspontját. Olasz körökben

remélik, hogy a tárgyalásokat sikerül békés uton befejezni.

Hír szerint azonban Mussolini miniszterelnök fenntartotta ismert kivánságait.

Hivatalos római körök kijelentik, hogy a legfelsőbb honvédelmi tanács összehívása nem áll összefüggésben az abessziniai eseményekkel.

Az ülést már néhány héttel ezelőtt összehív-

figyelmét. A római konferencia megadta, aztán a francia-olasz egyezmény lépésében a döntő lökést is az olasz imperialista gyarmatpolitikának, hogy lépéseket tegyen Ras Tafari országának bekebelezésére. Furcsa, de ettől kezdve halljuk, hogy itt is, ott is incidensek voltak az olasz-abesszin határon és melyik Európán ne találna természetesnek, ha Mussolini nem tűrheti, hogy pármilliónyi színes csürhe újat merjen huzni a pokoli tökéletességgel

ták, de ez nem zárja ki azt, hogy a megbeszélések során szóba ne jöjjön az Abesszinia ellen alkalmazandó katonai rendszabályok kérdése is. A legfőbb haditanács egvelőre permanenciában marad és a mostani ülésszak a rendnél tovább fog tartani. Olaszországban általában nem hiszik, hogy komoly háborúra kerülne a sor, amint hogy Mussolini miniszterelnök nem is hiva a háborúnak.

Ha azonban semmiképpen sem lehet békés az elintézés, akkor Olaszország kénytelen-ségből fegyverhez nyul.

A párisi Matin római jelentése szerint A f e w o r k ügyvivő, Abesszinia római követe

felfegyverzett feketeingesekkel...?!

Most tehát itt tartanánk. Tömegtragédia készül Keletafrikában; a Ptolomeusok birodalmának késői utódai merész elszántsággal készülnek a harcra az európai kapzsiság és a fehér faj kompromisszumos külpolitikájának minden Molochnál éhesebb, irgalmatlan bálványá előtt. A vég világos: egy büszke, független néppel újra kevesebb lesz Keletafrikában.

ma két fontos táviratot kapott kormányától. Az első távirat a lezajlott határcidensek lefolyását ismerteti, míg a másik az olasz követelésekkel szembeni határozott utasításokat tartalmazza.

Abesszinia nem hajlandó sem jóvátételre, sem pedig pénzbeli kártérítésre, mert nézete szerint semmiféle hibát nem követett el.

Az abessziniai császár azonban hajlandó a Népszövetség döntőbíráskodásának alávetnie

RAS TAFARI,
Abesszinia császára.

magát. A császár nem akarja ugyan a háborút, de eltökélt szándéka, hogy területeit mindenképpen megvédi.

ADDIS ABBEBABÓL jelentik: Az abessziniai kormány és a római követség között megindult tárgyalások a rendezésben folynak. Most azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Abesszinia és a Szomáli-föld között lévő határon egy keskeny semlegeségi területet létesítsenek.

Az abessziniai viszály ügyében Franciaország egyöntetően Olaszország mellett foglal állást. Ez kifejezésre jut a sajtóban is. A francia kormány csatlakozni kíván azokhoz az erőszítésekhez, amelyeket az angol kormány fejt ki, hogy lehetőleg békés uton nyerjen megoldást a viszály.

Nem fenyeget veszély Aradon a tavaszi olvadás miatt

Vigyázó László interpellációja a városvezetőség ülésén

A városvezetőség szerda délelőtti ülésén az interpellációk során, Vigyázó László gyárigazgató, interimárbizottsági tag, az idei abnormisan szigorú időjárást és az ezzel kapcsolatosan várható tavaszi olvadás veszélyeit tette szóvá. Vigyázó László kérdést intézett ugyanis a városvezetőséghez, amelynek lényegként felvilágosításokat kért az aradvárosi védőgátak biztonsági állapotáról. Feltette a kérdést, hogyha az az óriási mennyiségű hó, amely ma még a hegyeket borítja a Mures felső szakaszán, olvadni kezd, megvédi-e a védőtöltések a város területi biztonságát az árvízveszedelem ellen...?

A felvetett kérdésekre Muresan János városi főmérnök szolgált részletes felvilágosítással. Kifejtette, hogy az 1932. évi nagy árvízveszedelem óta a városi mérnöki hivatal szisztematikusan mindenfelé lényegesen fel emelte a városi védőgátak szintjét, különösen ott, ahol a víz legutóbb áttörte a töltéseket. Egyedül a Calea Radnei melletti vasuti védőtöltés külön védelmi töltése nem készült el mindeztideig, de a tulajdonképpeni gát szerepét ezuttal is a vasuti töltés viseli. Ami a kulturpalotai gátszakasz biztonságát illeti, — jelentette ki Muresan János főmérnök, — itt sem fenyeget semmiféle esetleges veszedelem, mert adott esetben minden készen áll, hogy az ár veszedelmes erejét megtörhessék.

A felvilágosításokat a városvezetőség megnyugvással vette tudomásul.

No felejtse el, hogy az Osztalysorsjáték sorsdöntő húzása 1935. február 15-én van. Több mint 203 millió lesz kisorsolva egy napon!

Vegyén sorsjegyet!

Ujítsa meg sorsjegyet!

BANCA ILIESCU S. A., CLUJ.

Aradi fiók: Strada Brailanu 3.

482

Még mindig baj van a Skoda körül...

Sikeretlen maradt Slavescu volt pénzügyminiszter prágai utja — Gyászistentisztelet Pop C. István halálának évfordulóján

Bucurestiből jelentik: A nemzeti-parasztpárt parlamenti csoportja ma ülést tartott és elhatározta, hogy éles harcot indít a parlamentben az új szövetségi törvényjavaslat ellen. Elhatározták, hogy a javaslat tárgyalásánál Mihalache, Madgearu, Raduceanu, Potarca, Andrei, Ghelmegeanu, V. Lapedatu, Jakobescu és Mihalache szólnak fel ellene. A Skoda-vizsgálat tárgyalásánál is teljes energiával résztvesz a parlamenti csoport. Ezután elhatározták, hogy Pop C. István halálának évfordulója alkalmával, szombaton a Strada Polonai templomban tartandó gyászistentiszteleten a párt összes volt minisztereit,

valamint jelenlegi és volt képviselői résztvesznek. Az Istentisztelet után gyászünnepség lesz a pártklubban, ahol Beleu és Gafencu méltatják Pop C. Istvánt.

Frvébként az Adeverul prágai forrásból eredő információk alapján ma megállapítja, hogy a Skoda-szerződés létrejöttének kilátásai a lehető legcsekélyebbek. Az a remény, hogy a prágai gyár elfogadja a Slavescu volt pénzügyminiszter által előterjesztett feltételeket, eddig nem vált be. Mindezek dacára Tatarescu miniszterelnök azt reméli, hogy végül a Skoda-művek megteszik a szükséges engedményeket. Mindenképpen e hét végéig döntés történik az ügyben.

A harminckilenc óráig tartó földalatti éhségstrájk végetért Aninán

A bányászok vezetői eredményes tárgyalásokat folytattak az igazgatósággal

Anináról jelentik: Tegnapelőtt az aninai bányászok bérkülönbségei miatt sztrájkba léptek. A bányászok 800 méter mélységben barrikádokat emeltek és kijelentették, hogy éhség- és szomjúságstrájkjukat követeléseik teljesítéséig nem hagyják abba. A munkásság vezetői azonnal érintkezésbe léptek a bányai igazgatósággal és ezek a tanácskozások eredményesen befejezést nyertek. Amikor a bányászok vezetői közölték a sztrájkolókkal a tárgyalások eredményét, ezek felejtették a tárnákból.

Az éhség- és szomjúság-strájk harminckilenc órát tartott.

ugyanannyi óráig tartózkodtak a bányászok a föld alatt. Husz beteg bányászt társaik hoztak fel karjukon.

A Resita-művekkel kötendő munkabérszerződést február 16-ikán tárgyalja a fővárosban a legfelsőbb semmitőszék mellett működő munkabérbizottság. A munkások feltételei között szerepel, hogy senkinek a sztrájk miatt bántódása ne legyen, továbbá hogy a pénteki napra fizetett szünetnapot kapjanak. A gyári igazgatóság ezt a feltételt is elfogadta. A munkások szombaton reggel felveszik a munkát.

Szömörkényi Magda és Vas Boriska

táncestélye február hó 20-án a színházban.

Közpénz-e az árvák vagyona?

Érdekes probléma az aradi törvényszék előtt — Bonyodalmak az aradi árvaszék kiadott kölcsönél körül

Érdekes problémát kell megoldania az aradi törvényszéknek, amelynek azt kell eldöntenie, vajon az aradi árvaszék által kezelt vagyon — közpénznek tekinthető-e. Az aradi árvaszék — mint ismeretes — megfelelő garancia mellett kölcsönöket ad ki, természetesen az árváknak általa kezelt vagyonából. A konverziós törvény életbelépésekor az árvaszék adósai a törvény kedvezményeit ezekre a kölcsönökre is kérték, azonban a bíróság több ítéletet hozott, amelyben közpénznek deklarálta az árvaszéki vagyont és illy módon elutasította az erre vonatkozó konverziós kérvényeket. Most azonban egy aradi ügyvéd érdekes kifogást emelt ez ellen.

Maga az összeg aránylag kicsi, mindössze néhányszáz lejről van szó, amellyel Barbatei Ioan Almas községbeli gazda tartozik az aradi árvaszéknek. A gazda konverzió alá esik, az árvaszék azonban az előző bírói döntésekre hivatkozik és azzal érvel, hogy a konverziós kedvezmény nem vonatkozik az általa kiadott kölcsönre. A kétségtelenül érdekes ügyet ma tárgyalta az aradi törvényszék második szekciójának Moldovan-Simionescu-tanácsa, ahol a gazda képviselőjében dr. Barbatei Teodor azzal érvelt, hogy az árvaszék közintézmény ugyan, de nem a saját pénzét adta ki kölcsönként, hanem a gyámsága alatt álló árvák vagyonát, akik viszont magánszemélyek és nem vehetik igénybe a közintézményeknek a törvényben biztosított kivételes helyzetét. Az ügyvéd egyben kifogásolta a törvényszék illetékes-

ségét és arra hivatkozott, hogy az ügy a járásbíró elé tartozik. A bíróság április 17-ikén hirdet ítéletet és akkor dönti el az érdekes problémát: közpénz-e az árvák vagyona? A döntést általános érdeklődéssel várják, miután az aradi árvaszék több millió lejt adott ki ingatlanulajdonosoknak kölcsönként.

A tömen már lélt:

Meg akarták lincselni Hauptmann

Flemmingtonból jelentik: A törvényszék épületét a múlt éjjel 2500 főnyi tömeg ostromolta meg és követelték, hogy Hauptmann adják ki, mert meg akarták lincselni. A rendőrségnek 900 főnyi katonaság segítségével csak nagynehezen sikerült a tömeget szétvágni. Délelőtt a bíróság rendőrvárúval vétette körül a törvényszék palotáját, hogy elejét vegye hasonló jelenetek lejátszódásának. Délelőtt a bíróság elnöke 40 perces beszédében foglalta össze a bűnesetet. Kijelentette, hogy a Lindbergh-gyermek halálának körülményei most már világosak. Kioktatta az esküdteket, akik visszavonultak és megkezdtek tanácskozásukat. Hauptmann szóltanul hallgatta végig az elnöki összefoglalót és halottként sápadt volt. Általános a feltevés, hogy Hauptmann felmentésének esélyei elenyészőek.

Az ACRON után a MACHON is..!

Titokzatos körülmények közt elpusztult
a világ legnagyobb óriáslégshajója

Tragikus katasztrófa érte az amerikai flottagyakorlatozóról haza
felé tartó légóriást a délkaliforniai partok felett — Két ember
pusztult el

Sanfranciscoból jelentik, hogy újabb világszenzáció történt Délkalifornia fölött. A „Machon”, nemcsak Amerika, de a világ legnagyobb kormányozható légshajója, a két év előtt elpusztult „Akron” testvérhajóján a délkaliforniai tengerpart közelében szerencsétlenül járt és elpusztult. A légshajó előbb rádió-vészjeleket adott le, majd Point Sur magasságában leszállt a tengerre. A rádió-vészjelekre több hadihajó indult a légshajó keresésére és hosszas kutatás után megpillantották a tengeren a légshajó legénységét. A légshajó a haditengerészet hadgyakorlatán vett részt és visszatérőben volt. Azt hiszik, hogy a légshajó nagy viharba került, majd robbanás történt a fedélzeten. A haditengerészeti parancsnoksághoz érkezett jelentés szerint a légshajó legénysége elhagyta a hajót és azt sorsára bízta.

Újabb jelentések szerint a légshajó 90 főnyi legénységét két ember kivételével sikerült megmenteni. Hogy több áldozat nem volt, azt annak lehet köszönni, hogy több hadihajó tartózkodott a szerencsétlenül járt „Machon” közelében. Valószínűnek tartják, hogy a „Machon” ugyanolyan körülmények között pusztult el, mint 1933-ban az „Akron”.

Point Sur közelében a parton többen megfigyelték, hogy a légshajó heves viharral küzd. Látták azután, amikor hirtelen leereszkedett, majd telemelkedett és eltűnt a figyelők szemel elől. A hajó lezuhanásának okát abban gyanítják, hogy robbanás történt a fedélzeten. Egyes hírek szerint a légshajó legénységét két ember kivételével megmentették, más hírek szerint csak azokat mentették meg, akik a szerencsétlenséget túlélték. A megmentett embereket hadihajók fedélzetére vitték. Az amerikai hajóhad főparancsnoka, Reeves tengernagy közölte a haditengerészeti miniszteriummal, hogy megtalálták azt a hét mentőcsónakot, melyben a „Machon” legénységének tagjai ültek. A szerencsétlenség Sanfranciscótól 110 mérföldnyire déli irányban történt.

A „Machon” katasztrófája az Egyesült-Államokban óriási izgalmat keltett. A lakosság ugyanis még élénken emlékezik az Akron légshajó katasztrófájára, mely testvérhajója volt a most elpusztult „Machon”-nak és amelynek

tragédiájáról semmit sem sikerült akkoriban megállapítani. A most szerencsétlenül járt „Machon” a világ legnagyobb légshajója volt, hat hatalmas motorral rendelkezett és akció-sugara 10.000 mérföld volt.

Willey kapitány a tragédia lefolyásáról

A szerencsétlenség Sanfranciscótól délre 110 mérföldnyire történt. A katasztrófáról Willey kapitány, a „Machon” parancsnoka a következőket mondta el:

a légshajót 4 és fél millió dollár költséggel építették és 1933 április 21-én végezte el az első utját. Hosszúsága 235 méter volt és motorjai 4480 lóerőt tudtak kifejteni. Tartálya éghetetlen héliumgázzal volt töltve. Burkolatában egész repülőrajt tudott magával vinni és ezek a repülőgépek a légshajóról szálltak fel.

— A „Machon” a haditengerészet hadgyakorlatán vett részt és éppen visszatérőben volt, amikor a baj megtörtént. Körülbelül 1250 lábnyi magasságban, 60 csomós sebességgel haladtunk és a gép igen erős viharral küzdött, amikor a légshajó elejéről bajt jelentettek. Az történt, hogy

a magasság-szabályozó készüléket a vihar elszakította és a következő percben a légshajó orrával lefelé zuhanni kezdett.

Rögtön parancsot adtam, hogy minden felesleges terhet, fűtőanyagot le kell dobni és a központi részen elhelyezett tartályokat is a vízbe dobiák. Közben a gép rádiós tisztjei segélykérő jeleket adtak le. A magashól egy cirkálóhajót láttunk nem messzire és megkíséreltük, hogy legalább a közelében ereszkedjünk le. Még eléggé magasan voltunk, amikor a légshajó első és második számú rekessze szintén elszakadt és elvált a légshajótól. Most már láttuk, hogy semmivel sem lehet segíteni és a zuhanást lehetetlen megakadályozni. A légshajó hátsó része érte el először a vizet. A személyzet pillanatok alatt lebecsültotta az összehajtható gumicsónakokat és mindenki menekülni igyekezett.

A „Machon” pedig pár perc alatt menthetlenül elsüllyedt.

A legénység fegyelme mindvégig mintaszerű volt. A légshajón összesen 93 személy tartózkodott, ezek között 20 tiszt volt, a többi pedig legénységi állományú és kettőjük kivételével, mindannyian megmenekültünk. Az egyik szerencsétlenül járt egy rádióávirász volt, aki negyven lábnyi magasságból a tengerbe

vetette magát és eltűnt a vízben, a másik pedig a katasztrófa idején a légshajó központi részében tartózkodott,

hogy ezzel mi történt, még nem tudjuk.

Érdekes, hogy Willey kapitány annak idején az Akronon is szolgálatot teljesített és egyedül ő volt az, aki erről a légshajóról megmenekült.

A tengerészeti minisztérium jelentése szerint, a „Machon” légshajó szerencsétlenségének okát még nem sikerült megállapítani. A légshajó

Per a gróf Wenckheim-család és az állam
között egy 9000 holdas kisajátított aradmegyei birtok körül

A grófi család képviselője milliókra, az állam szakértője száz-
ezrekre értékelte a birtokot — Március 26-án hirdet ítéletet
az aradi törvényszék

Esztendők óta húzódó per került ma tárgyalásra az aradi törvényszék második szekciójának Moldovan—Simionescu-tanácsa elé. Még az agrárreform végrehajtása során kisajátították a gróf Wenckheim-család aradmegyei birtokát és a Socodor határában levő kilencezer holdas birtokot, valamint a kastélyt és gazdasági épületeket az állam vette birtokba. A kisajátítás után esztendők teltek el, anélkül, hogy megállapították volna a kisajátítási árat, mire néhány évvel ezelőtt a volt aradmegyei földbirtokos pert indított a bíróságnál és ítéletet kért az átvett ingatlanok ára kérdésében.

A bíróság több tárgyalást tűzött ki az ügyben, anélkül, hogy befejezhető volna a pert, mert az állam jóval kevesebbre értékelte a vagyont, mint amennyit a grófi család kért. Többzöri felértékelés után végre a törvényszék újabb szakértői vizsgálatot rendelt el. Az állam szakértőjeként az aradi erdőgazgatóság kiküldött mérnöke szerepelt, míg gróf Wenckheimék Ajtay Sándor erdőmérnököt delegáltak. Az ügy ma került tárgyalásra és a

szakértők ezuttal nyújtották be véleményüket, amely erősen eltérő. Ajtay Sándor mérnök ugyanis a földek értékét 840.138 aranykoronában állapítja meg, a kastélyt, az erdőben levő fa, a gazdasági épületek és a vadászati jog értékeként pedig 2 millió 867.947 lejes összeget jelöl meg. Az állam képviselője ezzel szemben az egész kisajátított birtok, valamint épületek értékét 755.793 lejesben állapítja meg. A bíróság tudomásul vette mindkét szakértői jelentést és az ítélethirdetést március 26-ra halasztotta.

Hitler nem beszélhet

egyelőre a nyilvánosság előtt

PÁRISBÓL jelentik: Az Information zürichi tudósítója jól értesült körökből azt a hírt közli, hogy Hitler német birodalmi vezér torokbaja sokkal súlyosabb, mint a német hivatalos közleményekből kitűnik. Szakértők véleménye szerint, Hitler állapota olyan súlyos, hogy több hónapon át nem szabad nyilvánosság előtt felszólalnia.

Grippa

megelőzésére használjon Togal-t,
3 tablettáig naponta. — Teljes siker.

Grippa megbetegedés

esetén gyorsan gyógyít a

Togal

Elismerten fájdalomcsillapító és

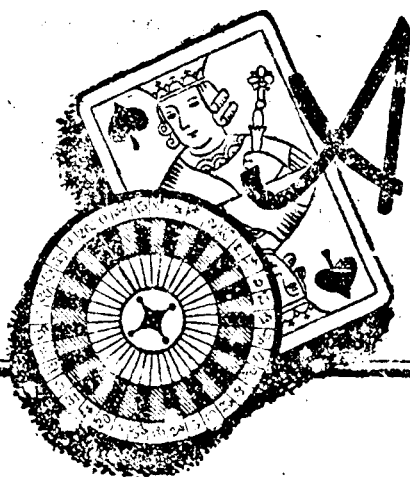
bakteriumölő.

A Togal — szerencsés összetételénél fogva — mint kitűnő belső fertőtlenítő erősen lázcsökkentő hatású.

A betegség kiújulásától megóvja Ont a rendszeres Togal kezelése. — Kérdezze meg orvosát.

Gyógyszertárakban és Drogériákban. Lei 52.— 6s Lei 130.— A Togal-tabletta svájci készítmény.

Paul Jób
RIPORT-
RECÉNYE

Láthatatlan birodalom

ROUGE ET NOIR...

Egy délután a kaszinóban — Ahol vadul és leplezetlenül tombolnak az ember szenvedélyei — Sehol nincsen olyan tökéletes demokrácia, mint a rulett birodalmában — A játékosok ezernyi válfaja — Az ujoncok, a hazardőrök, a nők és a rulettudósok...

(Copyright by Jób Paul. Utánnymás tilos.)

Öt perc múlva négy...

A badeni Kurkaszinó hallja már tele van.

Odakinn autók parkíroznak.

Amikor jöttem, megnéztem a rendszámtáblákat. Hét ország „monogramját” számoltam össze. Büszke Auborn-kocsik „GB” betűk hirdetik, hogy a gazdájuk a ködös Albionból száguldott ide, akadtam kocsikra, ahol az „F” betű alatt amerikai rendszám árulja el, hogy ezt az autót valahol Le Havre-ban hajózták ki egy óceánjáróról. De sok a „D” betűs autó. — Németország nincsen olyan messzire. És egymásután érkeznek a taxik is Bécsből. A taxisofőrök ott leskelődnek a Kärtnerstrasse sarkán, az autobuszmegállóknál Bécsben és ha négy utas együtt van, ugyanannyiért hozzák ki őket, mint az autobusz...

Arany paszomáttal frakkjukon, csattos cipőben, fehér térdharisnyával lakájok állnak az ajtónál. A rulettasztalok mellett ott ülnek már a krupiéék. Magas székeken az „asztal mestere”. Csillogó zsetonok tornyosulnak a „bank” körül. Sárgarézből a szerény két sillinges, alumíniumból az „ötös”, hatszögletűen a százas és oválisán a játékosok álma: az „ötszáz plakk”. Vékony zsinór húzódik még a játékasztalok körül, a lakájok nem engedik át ezeken még a látogatókat.

Hirtelen a háború alatti Bees jut eszembe...

Amikor rendőrök zárták el az elemleszerüzetek előtt sorban álló szatyros aszszonyokat. A két kép nagyon hasonlít egymáshoz. Talán csak a toilettek változtak...

Az óra mutatója közeledik a tizenketteshez, most leveszik a kordont, veszett rohanás indul meg,

kezdődik a játék...

Szinte észre se veszem, hogy a zöld posztóval bevont, kockákba és téglákba osztott, piros meg fekete számokkal tarkított asztalokon a helyek meg vannak jelölve. Néhol vizitkártya van, másutt egy notesz, ismét másutt a szék van feltámasztva, jelölnek annak, hogy — a helyet rezerválták. Mint a méhek rajzás idején, vetik magukat az emberek az asztalokra. Mindez azonban csak egy percig tart. Akárcsak a váróterem ajtajának kinyitásánál, a párisi gyors indulása előtt.

Amikor elsőt perdül a golyó: már mindenki a helyén ül.

Nézzünk hát körül egy kicsit.

Leülni már nem lehet, hiszen nincsen egyetlen szabad hely. Később majd lesz elég... De állva jobban meg lehet figyelni az embereket, bár igaz, hogy az „elegáns játék” csak öt után kezdődik.

Ahogy nézem a kavargó, sohasem egyforma élet színes tobzódását, észre kellennem, hogy

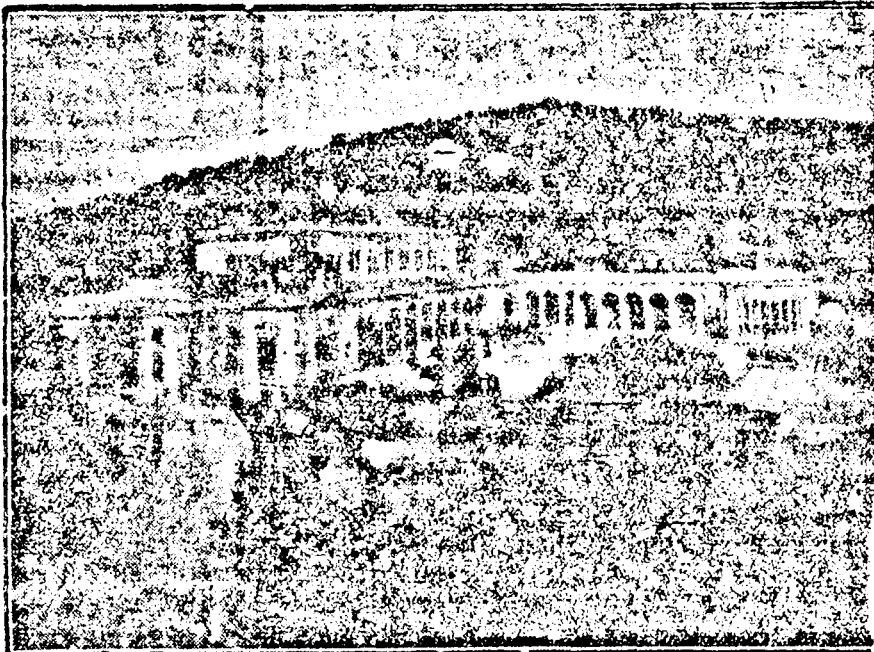
a játéktér világ: az igazi demokrácia.

Ott ül a nyugalmazott generális a könyv, újságok mellett. A prágai egyetemi professzor udvariasan kérdezi a szomszédjától — aki éppen úgy lehet sikkasztó, mint szabadnapos pincér — hogy hányszor jött már ki a vörös. Amott a sarok-

ban a kegyelmes asszony zavartalanul diskurál egy hölgygel, akit tegnap este a Hotel Stadt Wien bárjában láttunk magasan dekoltált lábakkal és aki természetesnek tartja, hogy „szerencsepénzt” kérjen az uraktól, akik a szomszédságában nyerne. Itt leomlik minden válaszfal. Nemzetek és kasztok között egyaránt. Itt nincsenek hercegek, grófok, kalandorok, gyárosok, sipisták, csillagkeresztes hölgyek, bárdrámák, ünnepekt sztárok, görögök, ezerholdas dominiumok urai és letört egzisztenciák, itt:

csak játékosok vannak

és mindegyiknek közös a célja: *mentől többet nyerni...*

A badeni kaszinó.

Tíz percig állok az asztal mellett és szinte elbűvölten gyönyörködöm abban, hogy *tombol a játékosok arcán valamennyi elképzelhető emberi szenvedélynek minden niánusa*. Ebben a tereben olyan mindenki, — de különösen a nők! — mint volt az ösmerber tizezer év előtt. Amikor megváltja a belépőjegyét és elhelyezi kopott úbercigerét, vagy csincsilla-bundáját, nutriával bélelt városi kabátját, ezüstsfogantus sítapalcáját, vagy szappanmintákkal teletömött rongyos irattáskáját a ruhátárban, ott hagyja az az arcát is, amivel odakünn a világban kószál...

Ujjongó öröm és lesújtó kétségbeesés, orosziant megszegyenítő merészség és sunnyi félelem, bizakodó remény és a lemondás szomorúsága, semmire sem tekintő könnyelműség és színes ceruzákkal kiszámított óvatosság, fagyos hideg vér és leplezni kívánt, de leplezni nem tudott izgalom, a csalódásnak keserű és jéghideg érzete, a mások szerencsével szemben érzett mérhetetlen düh és irigység, butaság és okosság, a mindenáron veszedekedésbe fulladt szenvedély kitörése, a szunnyadó csalni-akarás öntudat alól való kirobbanás tombol a mások közömbös, jéghideg arcokon és szemek villogásában.

Egyesegyedül csak a rulett fehér elefántcsontgolyója végzi monoton, sablonos keringését a cylinder körül...

Tudomást sem vesz róla, hogy miatta van itt minden izgalom...

A játéktér: az emberi lélek Röntgen-sugára,

keresztül világít mindenkit. Aki barátjáról, felesé-

géről, vagy szeretőjéről, gazdájáról, vagy szomszédjáról, az íróról, a művészről a bankárról, a hotelbéli szomszédjáról igazi portrét akar, az ide jöjjön el nézze végig negyed óráig a játékát...

A játékosoknak nincsenek típusai. Minden játékos: egy önálló típus. Tucat számra olvastam könyveket Monte Carloról és ezekben oldalakon írták le a szerzők a kaszinók megszokott vendé-

geinek jellegzetes figuráit. Egyik leírás sem stimmel. *Játékosokat le lehet írni, de „a” játékost — nem!*

Vannak kezdők, a kaszinók tarka világába szédült ujoncok, öreg játékosok és vad hazardőrök, szisztémára esküdők, megfontolt „spiesbürgerek”, öreg nők, akik itt tombolják ki a szenvedélyüket, patentírozott tudósai a rulettnek, de ahogyan nincsen két egyforma negyedóra akár a badeni, akár az alpesi, rivierai, vagy kietzbücheli kaszinókban, azonképen nincsen a világon két mindenben egyező játékos típus...

És ahány asztal, annyiféle tobzódása a játéknak figyelhető meg egyetlen délután rövid pár órája alatt.

Itt például mozogni se lehet. Finom, elegáns, drága estélyi ruhák gyűrődnek a tolongásban. Amott alig ül már néhány ember az asztal körül. Ezek közül is csak egy játszik. Két kézzel szórja a zsetont az utolsó tudat karrajaira, transzversáljaira és en plein mind a tizenkét számra, egymásután jönnek ki a számai, oda sem figyel, amíg a krupiéék kifizetik és eleje tolják magas oszlopokban a zsetonjegyeket, vadul rohanva dobálja ujjabb tétjeit a posztóra, mintha félne, hogy — lekésik. Közben előveszi zsebkendőjét, letölti gyöngyöző homlokát, marokszámra szórja a százásokat a számokra és nem is hallja, hogy megint egyik szá-

A hazardőr...

mát kiáltják. Ráhajol az asztalra, hogy tegyen: összedönti a nyereségét, az utolsó percben vaiazza észébe juthatott, mert ötven sillinget dob a zéróra és négy darab százassal rakja meg a zéró szögleteit. A kettes jött ki, kifizetik újra a nyereségét. Most körül néz. „*Drátságtalan dolog egyedül játszani*” mondja és — már megy is. A szomszéd asztalhoz, ahol oda sem férhet a tablóhoz az emberektől.

...Hat óra van...

...Kezdődik az „elegáns világ...”

Farkascsordák tüntek fel Arad határában

Egy aradi társaság izgalmas kalandja — Fokozódik a szibériai hideg — Borzalmas tüzvész Targul-Frumos városban a nagy hideg miatt — Sí-balesetek és turistakatasztrófák Ausztriában és Csehszlovákiában

Szerdán délelőtt Clujon 32, Iasiban 27, Predealon 23, Cernautiban 22, Chisinauban 21, Bucarestiben 20, Galatiban minusz 19 fok volt a hőmérséklet.

Egész Európában tovább tart a szokatlan hideg időjárás, amely Aradon is érezteti hatását. Az éjszakai órákban némi enyhülés volt észlelhető, hajnalban azonban 23 fok hideget mértek Aradon, a déli órákban a napsütésben 8 fok volt a hőmérséklet, míg délután ismét lesüllyedt és a kora esti órákban már ismét husz fok körül mozgott. A város környékén százával fagynak meg a madarak és apróvadak. A farkascsordák, amire évek óta nem volt példa, egészen Arad külvárosáig merészkedtek. Érdekes kalandban volt része egy aradi társaságnak, amelynek tagjai voltak: Vulpe József munkakamarai elnök, Gui Tódor, Anyos Elemér, Titz mérnök, Vortianu kapitány, Róna Dezső és Brück István. A társaság Staniloi Ursariu, a Ciala-telep főfelügyelő-igazgatójához igyekezett. A vendéglátó gazda a társaság elé indult és három szánon közelítették meg a

cialai erdőt. Amikor elhagyták az alsótemetőt, farkasok tüntek fel. A farkascsorda egyenesen a szánon felé tartott és a helyzet már kritikussá vált, amikor Staniloi főfelügyelő, aki az utóbbi időben állandóan magánál hordja vadászfegyverét, előkapta puskáját és gyors egymásutánban három lövést adott le a vadállatokra. A lövések nem találtak ugyan, de a farkasok elmenekültek. Az aradi vadásztársaságok most hajtóvadászatra készülnek az elszaporodott farkasok kiirtására. Hasonló módon elszaporodtak a farkasok a többi városok és falvak közelében.

Napok óta garázdálkodnak a farkasok Beius környékén. Már annyira bátrak voltak, hogy lemerészkedtek egészen Beiusig. A vadásztársaság tagjai több ízben próbálkoztak a fenevadak kiirtásával, de az nem sikerült.

A tegnapi nap folyamán a városba jövő falusiak megint látták a farkasokat a város szélén. Tudomást szerzett erről két beiusi igen jó vadász: Dr. Keller Béla és Ertsey Zsigmond. Kimentek a helyszínre és sikerült is Ertseynek az egyik hatalmas farkast leterítenie.

A fagy és a tűz egyformán pusztít

Galati városa a 48 óra óta dühöngő hóvihár miatt el van zárva a világtól.

A havazás tönkretette az összes táviró és telefonvezetéseket.

Két nap óta egyetlen vonat sem érkezett Galati pályaudvarára, mert a vágányokat több méteres hófövények borítják és a dühöngő vihar miatt nem lehetett a pályatestet szabaddá tenni. Az élelmiszerárak 40 százalékkal emelkedtek egyik napról a másikra. Braila városában is hasonló a helyzet.

Somes megyében dermesztő hideg uralkodik. Tegnap — 24 fokot mértek. A hó magassága helyenként másfél méter.

A Moldova északi részén fekvő Targul Frumos városa ma éjszaka borzalmas órákat élt át. Éjszaka 2 órakeresztül támadt Strul Wiess kereskedőnek II. Carol-uton levő házában. Minthogy nagy szélvihar dühöngött, a lángok rohamos gyorsasággal terjedtek tovább és percek alatt egy egész csomó ház égett. Minthogy az óriási hidegben a vízcseppek befagytak,

a tűzoltóság tehetetlenül volt kénytelen nézni a tűz rombolását.

A hajnali órákban a tűz még tartott. A hatóságok katonaságot kértek segítségül.

Az égő házak lakói óriási riadalomban, úgy ahogy voltak, félig meztelenül rohantak ki az uccára, hogy megmentsek életüket.

A kár óriási. Csak hozzávetőleges számokról lehet beszélni. Bizonyos, hogy

az elpusztult házak értéke meghaladja a 8 millió lejt.

A belügyminiszter sürgős jelentést kért a tűz kiterjedéséről és az okozott károkról.

Valószínű, hogy a kormány rendkívüli minisztertanácsra ül össze.

Magyarországon: minusz 31 fok Celsius

Magyarországon sok helyütt 31 fokos hideget mértek. Szarvason a gazdasági tanintézet meteorológiai intézete 30,8 fokos hideget mért. A város környékén apróvadak és madarak százával fagytak meg. A fagyhullám nyugat felé terjed. A szokatlan időjárás emberáldozatot is követelt.

A szabadban dolgozó munkásemberek közül számosan fagytak meg.

Egész Magyarországon hóviharak dühöngenek. A hó magassága az országutakon két métert is eléri és ezért a közlekedés csaknem mindenütt szünetel.

Külföldön is emelkedik a hideg. Franciaországban, Olaszország északi részein, Csehszlovákiában nagy fagyok uralkodnak.

Mint Moszkvából jelentik, Georgiában gyönyörű tavaszi időjárás van. A fák rügyeznek, a virágok nyílnak és a munkásszanatóriumok telve vannak a téli szabadságukat meleg éghajlat alatt töltő munkásokkal. Kazaksztanban, a kozák köztársaságban megkezdődött a vetés és hozzáálltak a mezei munkálatokhoz.

Borzasó hóviharak Kárpátalján

Oránból jelentik: Algirban is hóvihár tombolt. Tlemcen környékén két személyvonat és öt autókár rekedt meg a hóvihárban. Az utasok kiszabadítására katonai csapatokat küldtek. Számos arab ház a hótömeg sulya alatt beszakadt. Helyenként a hó magassága eléri a 2 métert.

Moszkvából jelentik: Középázsiai Oroszország legnagyobb folyója, a Darja megdagadt és kilépett medréből. Számos helyen az óriási védőgátakat is elsodorta az ár. Udins kikötőjében 20 hajó sérült meg súlyosan. Több mint 100 község víz alatt áll és az emberek ezrei lettek háltálatlanok. A kormány 1700 főnyi pionircsapatot küldött a lakosság megsegítésére.

A nagy hóviharak következtében a csehszlovák államvasutak igazgatósága kénytelen volt Ungvár és Munkács között az autobuszok közlekedését beszüntetni. Az egyik autobusz utközben akadt meg és a nagy hótorlaszok miatt nem tudott előrejutni. Ungvár és Nagykapos között a vasuton beszüntették a személyforgalmat.

A kárpátaljai utak legnagyobb része a hóvihár következtében járhatatlanná vált. A forgalom csaknem teljesen szünetel.

Vasárnap éjszaka borzalmas vihar száguldott végig egész Kárpátalján. A vihar ereje tövestől csavart ki fákat. Az utakat helyenként 3 méter magas hótorlaszok borítják. Nagymihály és Munkács csaknem teljesen el vannak zárva a külvilágtól. A vonatok mindenütt nagy késéssel közlekednek.

A Verhovinán számos falut teljesen betemetett a hótömeg.

Helyenként 25—30 fokos hideget mértek a Verhovina községeiben.

Rahón és környékén borzalmas hóviharak

MEGBIZHATÓ

és enyhén ható

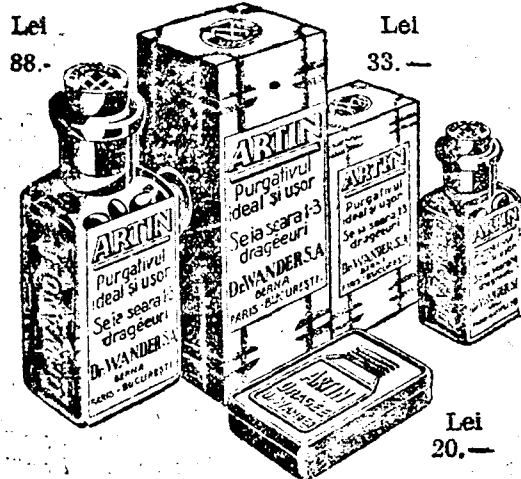
HASHAJTÓ az

ARTIN

BÉLRENYHESEG és a SZÉKREKEDÉS minden

formájának megszüntetésére

Teljesen ártalmatlan szer, mert nem tartalmaz drasztikus, hanem kizárólag enyhén ható anyagokat. Biztosan és fájdalommentesen hat. ARTIN különösen alkalmas a különböző betegségek, operációk után és a lábadozás időszakában fellépő székrekedés kezelésére.

A Dr. WANDER üzemek készítménye.

tombolnak. Az elmúlt heti állandó havazás folytán óriási hófövények halmozódtak fel. A magasabb fekvésű

Körösmező és Tiszaköz községekben öt-hat méter magasságú hótorlaszok képződtek.

A járművek közlekedése az országutakon megbénult. Az élelmiszerkészletek fogyófélben vannak és ujak beszerzése az adott körülmények között teljesen lehetetlen.

A hegylakók nem merészkednek kijönni házaikból, mert a környéken kiéhezett farkascsordák csatangolnak

és az állatállományban több helyen nagyobb pusztításokat vittek véghez

CENTRAL: Premier!

ALKONYATI VIHAR.

Elsőrangú társadalmi életkép. Főszerepekben:

Elissa Landi Josef Schildkraut

C O S O:

Lehár Ferenc kiváló operettje

FRASQUITA.

Jarmilla Novotna Hans Heinz Böhmern

a bécsi filharmonikusok közreműködésével.

URANIA: Premier! 10% nemet.

R E G I N E

Egy nagy szerelem regénye. — Főszerepekben:

Luise Ullrich, Adolf Wohlbrück,

Olga Tschechowa

SELECT: PREMIER!

LIANE HAID

rendkívül kedves cunade...

A szőke leány

Vegye sorjeyát a **WAGONS-LITS/COOK** Menetjegyi odában

UTOLSÓ NAP

ARAD, Minorita-palota.

371 UTOLSÓ NAP

Nagy álarcos
jelmezes

MENZA-BÁL

február 23-án a Fehér Ke-
reszt összes termeiben.

550

HIREK

354 év
mulva

lesz a legközelebbi háború. Ezt a pontos dátumot ezúttal nem Madame Pythia, a távolbalátó csoda, vagy más hasonló foglalkozású kartárs varázsolta a csodálkozó emberiség elé. Szó sincs róla. A Madame Pythiának veszedelmes konkurrensa támadt — a pozitív tudomány egyik művelőjében. Egy párisi újságíró fedezte fel a matematikust, aki a „valószínűségi számítás“ alapján szerezte meg fenti kétségbevonhatatlan értesülését. A jósnők, kártyavetőnők, tenyér- és csillagjósok nyugalombavonulhatnak, mert helyüket újabban — a tudósok foglalják el. A derék szajnaparti matematikus azonban nem elégszik meg azzal, hogy pontos évszámot hajít felénk, hanem — meglehetősen bonyolult módon — meg is magyarázza, hogyan jutott erre a mindenesetre megnyugtató konklúzióra.

Tudósunk elsősorban megállapította, hogy az 1870—71-es német-francia háború hat hónapig tartott, a világháború viszont 51 hónapig. A két háború között 43 év telt el. Európa tehát összesen 522 hónapig élvezett békét. Ebből a három számból egyetleneket állított össze a professzor, az 1918. november 11-ikén létrejött fegyverszünetet vette alapul és arra a konklúzióra jutott, hogy ettől az időponttól számítva 4437 hónapig, azaz majd nem 370 évig tart a béke. Ebből már 194 hónap eltelt ugyan, de még mindig marad 4243 hónap, azaz háromszázötvennégy esztendő. Hát nem megnyugtató...?

Sokszorosítani kellene ezt a matematikai levezetést és egy-egy példányt Skodáéknek, Schneider-Crezotéknak, Wickerséknek, Armstrongéknak és a fegyvergyártás többi nagyjainak expressz-ajánlva elküldeni. Hátha megjádnak és gyorsan beszűntetik az újrendszerű ágyuk, tankok és hadirepülőgépek gyártását, elvégre három és fél évszázadra előre dolgozni igazán nem nevezhető jó üzletnek. Talán hamar át is térnének traktorok és gazdasági gépek s más békés szerszámok készítésére. Csak az a baj, hogy a fegyvergyárosok nem olyan jódás emberek. És főképpen jobban bíznak saját ügynekeik információiban, mint a legjobb kártyavetőnőkben, vagy — matematikusban...

A komoly formában feltalált matematikai jóslat olvasásakor az embernek mindenesetre egy régi tréfiás találoskérdés jut eszébe: ha a kaszárnya husz méter magas, az ezredes nő és három gyermeke van — hány éves a kapitány? Különben, mit lehet tudni, hátha a derék párisi tudós a „valószínűségi számítás“ alapján ezt is ki tudja számítani? Mindenesetre rendkívül aktuális az új tudományos jóslat: a kulisszák mögött Mussolini éppen most készíti elő az abesszin háborút. Valószínűleg azért, mert nem köztették vele idejében fent ismertett matematikai egyenletet!...

S ha mégis kitörne a háború? Nem érvényes. Mert Madame Pythia hazudhat, de a matematika — az csálhatatlan... (—rosi.)

— VÁLTOZATLANUL TART A HIDEG! Dél-nyugati, nyugati szél, nyugaton és északon több helyen havazás. A hideg egyelőre csak északon mérséklődik keveset

Olesó tüzifa 220
AUFRICHT-nál

Telefon: 69. beszerezhető Gal. Vet. 1—3.

— Udvari ebéd Cotroceniben. Bucurestiből jelentik: A cotroceni-i királyi palotában tegnap udvari ebéd volt, amelyen résztvettek: Károly király Mária özevgy anyakirályné, Erzsébet görög exkirályné, Ileana királyi hercegnő Habsburg Antal főherceg, Mihály nagyvajda, valamint az udvarhölgyek és a királyi szárnysegédek. Ez alkalomból Károly király és Mihály nagyvajda egy falovat, egy kis repülőgépet és egy román nemzeti ruhát ajándékoztak István főhercegnek, Antal főherceg nagyobb fiának.

Eltűnt egy szovjet-repülőgép! Leningradból jelentik: Golubev neves orosz aviatikus még február elsején három utassal Arhangelsbe repült. Sorsukról azóta semmit sem tudnak. A hatóságok mentőexpedíciót indítottak az eltűntek felkutatására. Azt hiszik, hogy a repülőgép kényszerleszállást végzett egy elhagyott területen és így felkutatása nagy nehézségekbe ütközik.

— UJONCOK BEVONULÁSA. Bucurestiből jelentik: A napokban terjesztik a parlament elé az 1935 évi kontingens bevonulásáról szóló törvényjavaslatot. A bevonulás az idén március 1—10-e között történik meg és csak abban az esetben várható hatáskör, ha a nátház-járvány tovább tart, vagy ha a tél szigorja nem hagyja alább.

— Öngyilkos lett Stavisky egyik barátnője. Párisból jelentik: Vivianne Lamarre, Stavisky volt barátnője ma öngyilkosságot követett el. Tettének oka a nyomor.

— A bíróság elrendelte a letartóztatott galati-i milliomosné szabadlábrahelyezését. Galatiból jelentik: Ma foglalkozott a galati-i törvényszék vádtanácsa Garbea Constantin, a sorozatos váltómanipulációk miatt letartóztatott galati-i milliomosné vizsgálati fogságának ügyével. A vádtanács elrendelte Garbeanné szabadlábra helyezését, az ügyészség azonban fellebbezést jelentett be és így a milliomosné továbbra is a galati-i fogház lakója marad. Az asszony ma niből kijelentette, hogy ha nem helyezik szabadlábra, éhségstrájkba kezd. A már napokkal előbb letartóztatott férjét ma átszállították a kórházba, miután súlyosan megbetegedett a fogházban.

Visszatér a rövid szoknya divat!

Párisból jelentik: „Illetékes helyről“ közlik, hogy a rövid szoknya divatja ismét visszatér. Az új szezonban az estélyiruhák egyre rövidebbek és rövidebbek lesznek és nemsokára újból látni fogjuk a nők térdét. Amit azonban alul elvesznek, azt behozzák felül, ahol a ruha viszont fülleg fog érní. Viszont gondoskodnak arról is, hogy itt-ott fedetlen testrészek is maradjanak.

— Nem lesz bál a Kulturpalotában! A városvezetőség szerda délelőtti ülésén tárgyalta az aradi Román Nőegyletnek az antirevizionista liga helyi tagozatával együttesen tervezett bálit ügyét, amelynek céljaira a Kulturpalota nagytermét igényelték. A városvezetőség határozatilag kimondta, hogy bálit célokra senki számára nem bocsátja rendelkezésre a város joggal féltett kulturális célu intézményét.

**A vese, hó'vag, éne és gyomorbete-
gek legbiztosabb gyógyszere a
paptamá-i „Lithynia“ ásvánviz**

Gyógyít. Üdit.
Kapható mindenütt.

Főlerakat:

Kardos Miklós utódai
Arad. Str. Eminescu 16. Tel. 686. 411

— Adóbonokat kap a városi vízüzem a város pénztáráról. A városvezetőség a városi vízüzem részére másfélmillió lej névértékű adóbont utalt ki az üzemenek a várossal szemben fennálló követelésének fedezetére. A tranzakció fővitar. remény van rá, hogy a vízüzemek követelésük 33—35 százalékához a bonok értékesítése folytán hozzájuthatnak.

Egy sötét vécé Afrikából

RIPORTER: Na és, hogy lett Önből emberévő?
EMBEREVŐ: Már mint kisgyermek, körümrágással kezdtem...

— Román-francia autógyárat alapít Bucurestiben Costes, a világhírű francia repülő. Bucurestiből jelentik: Costes, a világhírű francia repülő, aki inkognitóban tartózkodott a fővárosban, tegnap Bécsbe utazott, ahol felesége várja. Jól informált helyről származó értesülés szerint Costes Bucurestiben akar letelepedni, ahol a Breguet-gyár képviselőt venné át Románia és a Balkán részére. Costes 10 millió frank tőkével rendelkezik és egy francia-román részvénytársaságot akar létrehozni, amelynek Chisinauban is fiókja lenne.

— Halálozás, Ludwig Lajos, az Andrány Károly és Fia cég főtisztviselője 51 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Temetése pénteken délután fél 3 órakor lesz a felsőtemető halottasházából.

— Bekapcsolják nálunk is a rendőrség szolgálatába a rádiót. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszteriumban lefolytatott tanácskozás eredményeként elhatározták, hogy a rádiót a rendőrség és a közbiztonsági hivatal szolgálatába állítják. Különösen fontos szerepet töltené be a rádió gyors nyomozások lebonyolításánál, a körözéseknél és a hatósági rendeletek továbbításánál. A rádiótársaságot kötelezni fogják, hogy naponta fél órára bocsássa rendelkezésére a rendőrségnek és a sziguranának a leadót.

— Betörők jártak a gredistel munkanélküli teázó-helyiségben. Keddről szerdára virradó éjszaka eddig ismeretlen betörők kifosztották a gredistei, 4-es számot viselő városi munkanélküli teázó-helyiség őlelmiszerraktárát. Mivel több élelmiszerkiutaló-blokk is eltűnt, valószínűnek tartják, hogy a tettesek olyan egyének lehettek, akik ismerik az üzem menetét és többbizben is megfordulhattak a kifosztott helyiségben. A kár megközelíti a 10.000 lejt. A rendőrség megindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

— Aranyérmé és az ezzel járó béldugulás, végbélbepereedés, kelés, terhes vizeleési inger, máj duzzadság, derékfájás, mellszorulás, szivdobogás és szédülési rohamok esetén a természetes „Ferenc József“ keserűviz használata csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez. A belső bajok orvosai az igen enyhe hatású Ferenc József vizet gyakran mindennapi használatra, reggel és este egy-egy félböhörnyi mennyiségben rendelik.

— Halál vár a budapesti trafikosnó rablóvilkosára Budapestből jelentik: A büntetőtörvényszék ma kezdte tárgyalni Horváth Sándor szolgáló bűnyűjét, aki, mint ismeretes a múlt év november 2-án éjszaka egy pezsgős üveggel szétverte Polya Sándorné Vilmos császár-utli trafikosnó fejét, majd amikor az előkelő uriaszony meghalt, kifosztotta a trafikját. A bíróság az ügyész indítványára az egész ügy tartamára zárt tárgyalást rendelt el és a termet el kellett hagyni a közönségnek. A délután kiadott jelentés szerint a rablóvilkosággal vádolt Horváth ügyében a bíróság kihallgatta a vádlottat, majd a tanukat és a délutáni órákban már a perbeszédre került a sor. Az ügyész Horváth fejére rablóvilkosággal büntette miatt kötélt általi halálítélet meghozatalát kérte. A bíróság holnap délelőtt hirdeti ki az ügyben az ítéletét.

— A Togal csodálatos jó hatása! A háború alatt szerzett rengeteg hülésem gyógyítását sok számtalan gyógyszerrel próbáltam enyhíteni, de sajnos, ezekkel a gyógyszerekkel csak rövid ideig sikerült a fájdalmakat enyhíteni, míg végre egy jó barátom ajánlatára az Önök által gyártott „Togal“ pasztillákat vettem igénybe és igazán csodálatos jó hatást végeztek rajtam, mert gyomromat nem rontotta meg, szívemet nem izgatta fel és a fájdalmakat csodálatosképpen szüntette, úgy, hogy nemcsak szüntette a fájdalmakat, hanem teljesen ezek a türehetetlen szaggatások elmaradtak és egészen könnyen érzem magamat; ezen tapasztalatok után mindenkinek a legőszintebben ajánlom Herczegh Sándor, Cluj. — A Togal gyors és biztos hatású gyógyszer rheuma, köszvény, idegzsába és hátizomfájdalmak, álmatlanság, spanyolnátha és hüléses betegségek ellen. Togal kiválasztja a huygsavat, bakteriumölő, tehát a bajt gyökerében támadja meg.

— Ma az alanti gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

JANKA: Boulevard Regele Ferdinand.
SZONDI: Str. Consistoriului.
WEISZ: Piata Avram Iancu.

Provokálták a Sziget-klub egész vezetőségét a budapesti Jocker-botróny miatt

A klubválasztmány kisorsolja, hogy ki álljon ki Zichy Ede gróffal

Budapestről jelentik: A budapesti Jocker-botrónynak feltűnést keltő fejleményei támadtak. Legutóbb részletesen jelentettük a margitszigeti Sziget-klubban a megjelölt Jockerek körül keletkezett botránnyal, amelynek középpontjában egy budapesti mágnás felesége állott. Az eset nyomán súlyos feltételű párbaj folyt le gróf Zichy Ede és egy másik ismert magyar mágnás között és ennek során a gróf homlokára négy centiméteres vágást kapott.

Ezzel azonban még mindig nem fejeződött be az ügy, Zichy gróf a feleségére nézve kedvezőtlen határozatot hozott Sziget klub egész vezetőségét provokáltatta, így Belicska elnök, volt hadügyminiszter és a választmány tizenegy tagját. A választmány a sorozatos provokálásokra kijelentette, hogy egyénileg senkit sem lehet a határozatért felelősségre vonni. Tegnap újabb ülést tartott a klubvezetőség és hogy a kellemetlen affért mindenképpen befejezze, elhatározta, hogy sorshuzás után jelöli ki a választmány egyik tagját, aki elégtételt ad a grófnak.

— **Oszták államiérfiak Párisban.** Párisból jelentik: Schuschnigg osztrák kancellár és Berger-Waldenegg külügyminiszter párisi látogatásának hivatalos programját a következőképpen állapították meg: Az osztrák államiérfiak február 21-én érkeznek Párisba és 22-én, valamint 23-án a francia kormány vendégei lesznek. Tanácskozásokat Flandin miniszterelnökkel, Laval külügyminiszterrel és Lebrun köztársasági elnökkel folytatnak, február 24-én a vendégek Londonba utaznak.

— **Grünstein Mórlic szabadlábán** Bécsből jelentik: Grünstein Mórlicot, az Atlantis filmvállalat vezérigazgatóját, akit tudvalegőleg letartóztattak, kihallgatása után a vizsgálóbíró ma szabadlábra helyezte.

— **Meghalt Böhm Jenő volt aradi kávé.** Sokan ismerték Böhm Jenőt, a volt Metropol-kávéház volt tulajdonosát, aki arról volt nevezetes, hogy négy éve állandóan aludt. Olyan betegség támadta meg, amelynek folytán nem feketett ágyba. Üzletében ült és felöltözve asztalnál bóbiskolt. Néhány évvel ezelőtt, amikor még egészséges volt, aktív részt vett kis kávéházának vezetésében. Böhm Jenő most 43 éves korában meghalt, ma temették el és temetésén összes barátai megjelentek.

— **Magyarország ping-pong csapata megvédte világbajnokságát.** Londonban az asztali teniszvilágbajnokság csapatversenyének egyes csoportjaiban Magyarország és Csehország vívták ki az elsőseget és a döntő mérkőzésen a magyar csapat így a cseh együttessel mérkőzött, amelyet 5:3 arányban győzött le. A Corbillon serlegért folytatott női csapatbajnoki küzdelmek is véget értek és holtversenyben Magyarország és Csehország került az élre, amelyek új mérkőzésen döntik el egymás között az elsőseget.

A Gloria-sportklub

műkorcsolyázó-versenyének
eredményei

Az aradi Gloria-sportklub szerdán este nyolc órakor rendezte az Eminescu-parkban levő jégpályáján idel műkorcsolyázó-versenyét. A verseny ideális időben, nagyszámu nézősereg jelenlétében folyt le. Nagy sikere különösen a női versenynek volt, amelynél az első és második hely kérdése csak minimális pontszámon dőlt el. Szalai Gitti csak egészen kis stílusbeli különbség miatt került a második helyre. Nagy tetszést aratott a vegyes-páros műkorcsolyázó bemutató. A közönség lelkes tapsal honorálta a mutatványokat, amelyek sok új hívet szereztek a jég sportnak. A verseny zavartalan és gyors rendezéséért az elismerés Lupsa Coriolant, Marianut Aurélt, Cristea Costát és Baloghy Lászlót illeti, akik hozzáértéssel állították össze a verseny programját. A pontozó-zsűriben a következők látták el pártatlan feladatukat: Ursu János dr. polgármester, Kirculescu Jenő alezredes, dr. Szalai Vilmos, Lupsa Coriolan, Marianut Aurel és Baloghy László. A részletes eredmények egyébként következők voltak: Műkorcsolyázás hölgyek részére: 1. Bartha Klári, 2. Szalai Gitti. Férfiak részére: 1. Régnér K. 2. Szathmáry. 3. Bánfi. Műkorcsolyázás kisleányok részére: 1. Trimbittori Felicia. 2. Bozgan Ivana. 3. Stiaszny Lica. Fiúk részére: 1. Pap Marion, 2. Gubitza Emil. Vegyes-páros műkorcsolyázás (bemutató) Bartha Klári és Baloghy L.

Regine

(Napsugár kisasszony)

Sajtóbemutató az Uránia-moziban

Gottfried Keller művészi elgondolása, érdekes tartalma regényét eleveníti meg filmen Erich Waschneck mesteri rendezői keze. Nemcsak a meseje érdekfeszítő ennek a filmnek, nemcsak a színészek játéka az átlagon felüli, de valami különös színezetet ad a „Napsugárkisasszony”-nak az a finom lélekfestés, amely elsősorban a rendező érdeme. A film hőse egy vidéki, naiv, szegénysorsú fiatal leány, akinek egyetlen vágya — mint annyi más fiatal lánynak — egy jó házasság. Ez az álom teljesedik is: dús gazdag fiatalemberhez megy feleségül és ez az ember új életbe viszi, új milieut, amelyet nem ismert, amelyben nem érzi otthon magát, amelyben eltéved és elbotlik: a nagyváros forgatagába. Ilyen környezetben, az állandó intrika közepette a boldogság nem boldogság, a házasság nem az a nyugodt rév, amelynek képzelte, nem csoda tehát, hogy az első alkalom eljövetelekor, amikor a férj távol van, az asszony elveszti a talajt a lába alól.

A film sikere — a rendezőn kívül — négy kiváló színész: a fiatal Luise Ulrich, a magával ragadó Olga Csehova, a délceg Adolf Wohlbrück és a jellegzetes Hans Junkermann nevéhez fűződik.

— **Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségek-nél,** vérszegénység, sápadtság és lesoványodás eseteiben reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti a tápanyagok vérbejutását.

A GRIPPA
legelső tüneteinel
alkalmazzunk egy

THERMOGENE

Kötést

Revolatív és fájdalomcsillapító vatta, mely a tüdő és bronchiák vértódlását meggátolja. Kapható az összes drogériákba és gyógyszerárakba.

Vitriolos merénylet Timisoarán

Egy litert öntött a maró folyadékból vadházastársára az egykori orosz hadifogoly

Timisoaráról jelentik: Megdöbbentő vitriolos merénylet történt délután Timisoarán a III. kerületi Carol-ut egyik egyszobás-konyhas lakásában. Schneidermann Simon 45 éves ócskavaskereskedő, aki nyolc év óta Nansen-utlevéllel tartózkodik Timisoarán, vadházasságban él már esztendő óta egy Fekete Andrásné nevű özvegyasszonnyal. Ebből az együttélésből egy leánygyermek született, aki ma már hét éves. Schneidermann részeges, durva ember, ismételt is veszekedett vadházastársával, akit két nappal ezelőtt a dermesztő hidegben kikergetett a lakásból. Ma délután Schneidermann felkereste vadházastársát Kutvera Anna nevű ismerősüknél. Amikor a szobába lépett, így szólt:

Bucsuzni jöttem. — majd pedig zsebéből egy vitriolos üveget rántott elő és annak tartalmát a közelben lévőkre öntötte. Az asszonyok és a szobában tartózkodó gyermekek rémült sikoltozásban törtek ki és menekülni igyekeztek. Schneidermann szintén futásnak eredt, de csakhamar elfogták. A legsúlyosabb a merénylő vadházastársa: Fekete Andrásné sérült meg, aki súlyos égési sebeket szenvedett. Az arcbőre teljesen lehámolt és haja csomóستól hullott ki. Schneidermann kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy a merénylet után öngyilkosságot akart elkövetni, de ebben megakadályozták.

— **A diszkrét illatu, különleges, krémszerűen habzó LETON-szappant** a legkényesebb arcőrűk sikerrel használhatják, mert mosakodás után olyan az arc, mintha finom krémet használnának. Hamvas, bársonyos, simatapintatu lesz tőle a bőrre. Tulzsirozott oxysterines készítmény, ugy száraz, mint zsirosbőrűeknek. Kapható drogériákban, illatszertárakban és gyógytárakban. Ára 22 lej. Főlerakat: „Szentlélek” gyógytár. Tg.-Mures.

Itt a fagyhullám:

rendkívül olesó
szezon utáni
árak

Bársony

kötött-
áru-
házban

Consum-vevőknek
készpénzarára.

— **A Gutenberg-dalkör vezetősége** felkéri működő tagjait, hogy ma, csütörtökön este 8 órakor fontos ügyben jelenjenek meg a Gutenberg-Ott-honban.

— **Magas vérnyomásban, érelmeszesedésben, vérkeringési zavarokban, (érgörcs, szívkifáradás, szívizomgyengeség) szenvedők** kitűnően érzik magukat a subalpin Svábhegyi szanatóriumban (Budapest). Elektrokardiograph.

— **Ha Abbáziába készül,** csak a RESIDENZ-be. Nincs emelkedés és magaslat. Meleg tengeri fürdők. Összes orvosi diéták. Legolcsóbb penzió-árak.

— **Ha felejthetetlen bál éjszakát akar eltölteni,** jöjjön az AMEFA február 16-i báljára, az Iparos Otthonba. Elsőrendű jazz, szépségverseny, meglepetések. Külön bárhelyiség. 652

— **Legideálisabb hashajtó, vértisztító és epehajtó** a Földes-féle Solvo-pirula. Gyomoriájás székrekedés, fellüvadás, rossz emésztésnél legajánlatosabb. Egy doboz 20 lej. 335

— **Az SCA aradi osztályának vezetősege** ezután mond háias köszönetet mindazon hölgyeknek, uraknak, kereskedelmi cégeknek, kik közreműködésükkel, adományokkal, tombolatárgyak gyűjtésével és adományozásával teaestélyünk sikerét előmozdítani szivesek voltak. Általában köszönet mindazoknak, kik a cél érdekében fáradoztak. Külön elismerés és köszönet Olasz Lajos festő-művésznek, ki kiválóan sikerült nagyszerű munkájával valóban a maga tökéletességében közönségünk elé varázsolta a mi gyönyörű casoiai Menedékházunkat s ezzel lehetővé tette, hogy láthassák ezt mindazok is, kiknek eddig nem volt módjukban láthatni azt az épületet, melynek javára mindenkor olyan szívesen áldoz.

Modern háló- és ebédlő-butorokat
a legjobb kivitelben kedvező áron vásárolhat:
BUTORÜZLET Str. Branoiovi 1.
(v. Földes-palota) 652
Butorüzem: C. Saguna 184. Csatlós.

Tulzott övintézhedés

Kohnt némi valutavisszaelés miatt becsúsják. Mikor leviszik a börtönbe, szétnéz és megkérdezi:

— Mondja csak, kedves börtönőr ur, miért van itt az ablakon rács?

— A biztonság okából.

— Ugyan kérem — legyint Kohnt — ez tulás, Ki fog egy börtönbe betörni?

Kétéves száraz bűk, cser, gyertyán
TÜZIFA
—lenként Lei 460—
CONCURRENT-nál Calea Saguna 176.

HAKOAH-álarcosbál február 16-án, szombaton este a saját klub-helyiségben. Kitünő jazz!

Elsüllyedt világ

Amikor Arad, a klubok városa a kávéházak városa volt

Zemplény Sándor, a »szentri« kávéháztulajdonos, aki Munkácsy Mihállyal együtt inaskodott — A kávéházi világ hősei és áldozatai

A szórakozóhelyek népszerűsége szinte esztendőről-esztendőre változik. Valamikor Aradon élénk kávéházi élet folyt. Minden társadalmi osztálynak megvolt a maga kávéháza és ez a kávéház külön, érdekes, egyéni életet élt. Erről az eltűnt világról, a régi aradi kávéházakról, azok tulajdonosairól, vendégeiről közlünk a következő napokban néhány riportot.

Aradról ma bátran el lehet mondani, hogy a klubok városa. Szinte minden sportegyesületnek, társadalmi egyesületnek megvan a maga otthona, a maga helyisége, ahol a tagok és a vendégek délután és este összejönnek és az időt kártyával, táncsal tölthetik el. Talán a klub-láz elterjedésével magyarázható a kávéházak számának az évek során történt rohamos esökkenése. Valamikor Arad a kávéházak városa volt és míg ma alig három kávéház tartja fenn magát, esztendőkkel ezelőtt több mint tíz aradi kávéházból hallatszott ki a kora hajnali órákig a zenekarok nótája.

A régi kávéházi élet

Ezekre a kávéházakra, ezeknek különös, romantikus életére, erre az *elsüllyedt világra* ma már nagyon kevesen emlékeznek Aradon. Pedig ennek a világnak voltak hősei, lovagjai és elbukott — tönkrement — áldozatai. Ezekben az időkben, az 1870—80-as években Aradon a kluboknak nem volt talaja. A város társadalmi a kávéházakban élt, a kaszinó nem tudott boldogulni és a Lloyd-társulat helyisége is — bizony a leggyakrabban üres volt.

Arad első híres kávéháza a *Bécsi-kávéház* volt, amely a jelenlegi Matei Corvin-uccában működött. Ez a 60-as években nyílt meg. Később épült a Városi színház és itt nyílt meg az egykori *Városi-kávéház* és a *Városi-sörcesszék*. Ennek az időszaknak volt híres kávéháza a *Fehér Kereszt*, amely arról volt híres, hogy magasán épült és négy lépcsőn kellett felmenni, ha az ember a helyiségbe akart jutni.

Különös volt az akkori kávéházi világ. Szinte minden társadalmi rétegnek megvolt a

Bíróság félrevezetése

cimén megbírságotk egy arad-megyei ügyvédet

Mayer András pancotai lakos pert indított Mayer Ferenc ellen és a bíróságot kérte fel, hogy az örökségképpen kapott közös vagyon ossza el közöttük. Az ügy a siriai járásbíróhoz került, ahol Mayer Ferenc ügyvédje, egy aradmegyei jogász, illetékességi kifogást emelt és azzal érvelt, hogy a vagyon értéke meghaladja a 70 ezer lejt, tehát nem a járásbíróhoz, hanem a törvényszékhez tartozik. Az ügy ilyen módon került ma az aradi törvényszék második szekciójára, ahol az alperes ügyvédje — ismét illetékességi kifogást emelt és értékelési bizonyítványt mutatott be, amely szerint a vagyon 30 ezer lejt ér. Tehát a járásbíróhoz tartozik. A törvényszék azonban az akták átvizsgálása után megállapította a siriai járásbíróhoz tartozó elrendelt a per tárgyalását, egyben azonban az aradmegyei ügyvédet 500 lej bírsággal sújtotta — bíróság félrevezetése címén. A továbbiakban elrendelték az ügyben a tanukihallgatást.

maga kávéháza, a maga rendszeres napi találkozóhelye. Ezekben a kávéházakban a szó szoros értelmében vágni lehetett a füstöt, amelyet a vendégek hatalmas pipáikból ontottak. Ventilátorról, elektromos szellőztetésről akkor még szó sem lehetett.

Ennek a korszaknak egyik híres, kiemelkedő alakja Zemplény Sándor volt. Elegáns megjelenésű ember, gentry, kitünő üzleti szellem, szervező erő, aki valóságos kávéházi trösztrel rendelkezett. Egy időben övé volt a Városi-kávéház (a jelenlegi Palace), a parkbeli kioszk, a Fehér Kereszt és a Központi-szálloda, illetve a Központi-kávéház.

Zemplény Sándor nem mindennapi karriert futott meg. Festőnek indult és ott inaskodott az öreg Szepessy rajztanárnál és festőművésznél, aki arról volt híres, hogy *ő volt a mestere Munkácsy Mihálynak is.*

A fiatal Zemplény Sándor itt tanulta meg az eset kezelését Munkácsy Mihállyal és Gyöngyösi Rezsővel együtt

*Kerés pénzért jót és sokat! ?
Ez a valódi*

Höfer

híntőpor.

127

A híres gavallér kávé fénykora

Zemplény Sándornak nemcsak a kávéháza volt híres, de ő maga is nevezetes ember volt. Ő volt akkoriban Aradon az *„arbuter elegantiarum”*. Fejedelmi lakást rendezett be, állandóan a *legújabb divat szerint öltözött.*

fehérneműit Bécsbe küldte mosatni, ruháit pedig a legnevesebb párisi szabóktól hozatta.

Tehát igazi gavallér volt. És hozatott még *valamit Párisból*, amit most már talán indiszkréciónélkül el lehet árulni: *a parókáit Gruber Istvánnál borotválkoztatt és ott vágatta utána haját.* Amester oly ügyes volt, hogy bizony még a legélesebb szem sem fedezte volna fel, hogy *Arad közkedvelt gavallérja: Zemplény Sándor vendég-haját visel...*

Mint már említettük, később átvette a Fehér Kereszt-szállodát. Ezt átalakította és újra berendezte. Az üzlet azonban nem vált be és később átadta *Pohl Károlynak.* 1895-ben a Polgári Takarékpénztár felépítette a Központi Szállodát. Ennek Zemplény Sándor volt az első bérlője. Zemplény üzleti ötleteire, nagystíliú elgondolásaira jellemző, hogy

a budapesti milleniumi kiállítás után lehoz-

Erdélyi nagy cserép és téglagyár

nös, kaucióképes

utazó-tisztviselőt

keres fixfizetéssel. Lehetőleg 45 év alatti korban levő, izr. vallású, román-német-magyar nyelvtudással bíró és jó bizonyítványokkal rendelkező egyének teljes alakú fényképes sajátkezüleg írt ajánlatát, a fizetési igények megjelölésével továbbítja **RUDOLF MOSSE, Arad.**

406

Később, amikor már ismert kávéháztulajdonos volt, sokszor mesélt arról az időről, amikor együtt inaskodott azzal a kis szurtos, igénytelen gyermekkel, akiből később a magyarság legnagyobb festőművésze lett.

A Városi-kávéház későbbi tulajdonosát azonban nem inspirálta Munkácsy Mihály társasága, lemondott a festőművészetéről és a szobafestésre adta magát. Egy ideig szobafestésből élt. Büszkén emlékezett meg első művéről, amikor *Dank* Alajos köteles házában egyik szobáját festette ki. Ezért a munkáért kilenc forintot kapott és a derék kötelesmester a következő szavakkal dicsérte meg:

— *Ebben a szobában ellakhatna akár egy herceg is...*

Amikor bevonult a nyugati izlés Arad kávéházaiba

Zemplény Sándor később kiment Párisba és a hetvenes évek elején tért vissza. Ekkor vette bérbe a Városi-kávéházat, amelyet egy *Schneider* nevű ur rendezett be. A berendezésnél azonban Zemplény gondosan ügyelt és így a szép festés, a butorok az ő izlését is dicsérték. A Városi-kávéház csakhamar a polgárság kedvenc találkozóhelye lett. A város üzleti életének ere itt lüktetett, itt bonyolítottak le nagy üzleteket, itt tudtak mindenkiről mindent, ez a kávéház volt Arad börczéje. Itt találkozott a kereskedővilág. Akkoriban még voltak Aradon forró színházi esték és egy-egy nagyobb siker után a Városi-kávéházba vonult át a publikum és a színészek serege. De ha valamelyik nevesebb politikai Aradra látogatott, természetesen volt, hogy őt is elvigyék a város kedvenc kávéházába, Zemplény Sándor Városiába. Aradi tartózkodásai alkalmával többször is megfordult a Városi-kávéházban gróf *Tisza István.*

Híres volt a Városi-kávéház *orvos-asztala is.* Ha valahova gyors orvosi segítség kellett, akkor *a Városi-kávéházba küldtek, mert bizonyos volt, hogy ott lehet orvost találni.* Állandóan nyolc-tizen ültek az orvosi asztal körül *Kabdebó János dr.,* később pedig dr. *Tisch Mór* einöklete alatt.

ta onnan a Halász-csárdát és azt a központi szálloda mellett, a jelenlegi Alexandri-uccában újból felépítette.

Ennek az ötletnek nagy sikere volt és természetesen nagy közönséget vonzott.

Ő építette fel a parkban levő kioszkot is, ahol drágábban árulta a fekete-kávét, mint a belvárosi kávéházaiban és amelyet este tíz óra kor mindig bezárattott, hogy a vendégek a Városi-kávéházba jöjjenek.

Zemplény Sándor azok közé tartozott, akik nevelik a közönséget. Igyekezett arra rábírni a vendégeit, hogy ne pipázzanak. *Nem bánta, ha nem fogyasztottak, de megkövetelte vendégeitől, hogy mindig kifogástalan öltözetben lépjenek át kávéházának küszöbét, nehogy az intézmény jó hírneve csorbát szenvedjen.*

Egy ujtás, amiért Aradon a vendégek — megneheztek

Később meghasonlott foglalkozásával és eladta kávéházait. A Városi-kávéházat *Fürst* Jánosnak adta át, aki azt átalakította, kivette a félemeletet és újból rendezte be a kávéházat.

Zemplény Sándort szerette a közönség. Talán csak egyszer neheztek meg rá, amikor egy ujtást vezetett be. Külföldi mintára ugyanis a Városi-kávéház ajtajára kiíratta a francia szót, hogy: *„Entré”*. A közönség ezt sértésnek vette és egyesek aprehendálva mondták Zemplénynek:

— *Husz esztendeje járunk a kávéházban és olyan butának tart bennünket, hogy most akarja közölni velünk, hogy hol van az — entré?...*

SPORT

Szaniszló I. az AMEFA új tréneré és játékos

Három tréninget tartott az AMEFA a szabadban

Aradon nyílt titok volt már napok óta, hogy Szaniszló I., a Bohn SC, majd az Újpest kitűnő játékos, aki — mint ismeretes — Cluj-ról származott Magyarországra, az AMEFA-hoz szerződött trénernek. A kitűnő futballista, aki a békéscsabai csapatban is pompásan szerepelt, játszott néhányszor a magyar amatőr-válogatásban is és az Újpestben is megállta helyét.

Szaniszló I.-nek az Újpestnél kitűnő pozíciója volt, mert, eltekintve attól, hogy rendszeres fizetést élvezett, az Egyesült Izzónak volt nyugdíjas, joldotált alkalmazottja.

Szaniszló azonban nem érezte jól magát külföldön, hanem hazavágyott,

miután szülei Romániában, Clujon laknak.

Az Újpest nem gördített akadályokat Szaniszló I. távozása elé és aránylag csekély anyagi térítés ellenében vált meg játékosától, amit az AMEFA főképpen annak köszönhet, hogy vezetőségi tagjai és az Újpest vezetői között kellemes összeköttetés áll fenn.

Szaniszló I. nemcsak edzője, de játékos is lesz az AMEFA-nak, ahol a csatársort fogja dirigálni.

Határtalan ambícióval, óriási akarással fektet bele Szaniszló I. a munkába

és már három szabadtéri tréninget is tartott az AMEFA játékos-keretébe tartozó 15—16 futballistával, akik nagy kedvvel és lelkesedéssel végezték a könnyű athletikai gyakorlatokat.

Szaniszló I. aktivitásával bizonyára új éra indul meg az AMEFA-ban, amely — remélhetőleg — a dicstelen utolsó helyről való szabadulást is jelenti.

O Haladékokat kapott az oradeai Crisana. Az oradeai klub iátékiogát a szövetség a közelmulthan felüggesztette, mert a Crisana még mindig nem tett eleget fizetési kötelezettségeinek a budapesti Hungáriával szemben. A Crisana kérelmére február 10-ig kapott haladékokat a tartozás kiegyenlítésére és a hétfői Biroul Federal elé újólag kérvénnyel járult, amelyben új terminust kér és bejelenti, hogy tárgyalásban áll egy kölcsön-felvételt illetőleg. A Biroul Federal hétfő esti ülésén február 25-ig adott — most már utolsó ízben — haladékokat a Crisanának, azzal, hogy ha ezen terminusig sem intézi el az ügyet, súlyos konzekvenciákkal kell számolnia.

O Bulgakoff az IAR tréneré. A Chinezul volt kapusa, és rövidtávúfutó atlétája, a brasovi IAR-hoz szerződött tréneri minőségben.

O Románia—Jugoszlávia a Károly-kupáért. Az FRFA átiratára megérkezett a jugoszláv szövetség válasza és a szerbek örömmel vették az FRFA azon értesítését, hogy évente bonyolitsanak le egy-egy meccset a Károly-kupáért. Nagyon valószínű, hogy az első meccsre már ősszel sor kerül.

O Venus—CFR március másodikán. Bucurestiben a futbalszezon március 2-án indul meg a Venus—CFR barátságos mérkőzéssel, — természetesen, ha az időjárás megengedi.

O Megvalósul a román—lengyel ping-pong mérkőzés. A román ping-pong szövetség, mintegy kárpótlásul a londoni világbajnokságookról való lemaradásért, a lengyel ping-pong szövetséggel folytat előrehaladott tárgyalásokat egy országokközötti asztalitenisz-mérkőzés lebonyolítására. Az eddigiek szerint a verseny Lodzban, vagy Varsóban, március 20-ikán kerüli lebonyolításra és azon Románia színeit Goldberger, Paneth, Pop és Vladone elüji, valamint Glancz aradi játékos képviselő. Nincs kizárva, hogy a verseny keretén belül női mérkőzést is bonyolitsanak le, ez esetben dr. Salamon I. Béláné, Románia 1934. évi bajnoknője is részt vesz a lengyelországi turán.

EGY NAPRA

A FUNDATIA CAROL-PALOTA AZ EGÉSZ ORSZÁG ÉRDEKLŐDÉSÉNEK A KÖZPONTJA LESZ EZ A NAP LESZ

A SZERENCSE NAPJA ÉS A REMÉNY NAPJA!

Február 15-ikén lesz az Állami Sorsjáték negyedik osztályának a nagy húzása. Hat óra alatt 34.451 nyereményt fognak kihuzni 203.746.000 le i összegben.

UJITSA MEG A SORSJEGYÉT! VEGYEN ÚJ SORSJEGYEKET!

Colecturile principale din Ardeal, Banat și Bucovina

Arad	Banca Goldschmidt Casa de Păstrare Generală din Arad S. A.	Cluj	Economia Institutul Comercial de Credit Banca Dacia Union
Braşov	«Fortuna» Alex. Enkelhardt	Oradea	Ernest Révész
Cernăuţi	Banca Comercială Naţională B-ca Oehlbesser & Horovitz Alfred Noe	Tg. Mureş	Banca Centrală Banca de Scont
Cluj	Banca Iliescu	Timişoara	Banca Timişoara

Bizakodó hangulatban készülődik a Gloria futballcsapata a tavaszi szezonra

A napok óta tartó hideg és a földet takaró vastag hóréteg egyelőre lehetetlenné teszi a szabadtéri tréninget és a csapatok, amelyek már megkezdték és amelyek megkezdeni akarták a szabadtéri tréninget, ismét a tornaterembe szorultak.

A Gloria, az aradi egyik divíziós csapat, amely az őszi szezon folyamán kielégítően szerepelt, már hetek óta tornatermi tréninget folytat és a Gloria terveiről, kilátásairól, valamint előkészületeiről Bujor Truia dr.-t, az egyesület futball-szakosztályvezetőjét kérdeztük meg, aki a következőkben nyilatkozott:

— Három hét óta folytatunk intenzív tornatermi tréninget a Lyceum tornatermében, ahol a játékosok Stoffa Sándor tréner és az én felügyeletem alatt gyakorlatoznak. Szerdára terveztük az első szabadtéri edzést (futótréninget), azonban a kedvezőtlen időjárás miatt elhalasztani voltunk kénytelenek.

— A tulzottan hideg időjárás miatt nem tudtuk megtartani a szerdára tervezett futótréninget és most péntekre hívtam össze a fiukat mezei futótréningre. Labdatréninget is terveztünk és vasárnapra az Electricát akartuk lekötöni Timisoaráról, de a meccs az időjárás miatt megmaradt. Jövő vasárnap mindenesetre Timisoarán játszunk a Chinezul ellen, hogy azután március 3-ikán már kellő meccs-tréninggel startolhassunk Bucurestiben a nemzeti bajnokság tavaszi nyitányán.

— Jóllehet a tavaszi évadnyitás igen közel van, nem alakult, de nem is alakulhatott ki még a tavaszi csapat. Sajnos, új elemeket nem szerezhettünk, egyetlen új emberünk lesz csupán Janovici személyében, aki igen jó mozgású, bár kissé lassu játékosnak látszik. Valószínűleg első meccsünkön a következő tizeneggyel startolunk: Bosnyák—Huszti, Vargassy—Ókrös, Faur, Pecican—Iga, Janovici, Dobra, Barbu I., Balajthy. Kielégítő tartalékgárdával rendelkezünk, akik közül bármelyiket szükség esetén sorompóba állíthatjuk. Így kapustartaléknak Sabau és Ageu jöhetnek számításba, háttérként Valentir, halnak pedig Gábor állnak rendelkezésre. Csataink is szép számban vannak, ugymint Tudor II., Marienut, Mercea, Aliman, Fodor, stb.

— A csapat valamennyi tagja, a tartaléksorban lévők is, nagy ambícióval, jó hangulatban és baráti egyetértésben végzik a tornatermi gyakorlatokat. De nemcsak a csapat körül van minden rendben, hanem a Gloria vezetősége is bizakodással tekint a tavaszi kampány elé. Tudatában vannak annak, hogy tulzott reményeket nem táplálhatnak, hiszen az aradi meccseken a legnehezebb ellenfeleket fogadják (Ripensia, Chinezul, Universitatea, Venus), mindazonáltal a csapat nagy akarását és várható jó kondícióját alapul véve, meg van a remény arra, hogy legalább a jelenlegi pozíciót megtartsa a Gloria a bajnoki tabellán.

Szinház — Irodalom — Művészet

Forgács Sándort

szereplésre hívta meg a budapesti Bethlen-teri Szinpad

Az aradi szintársulatnak van néhány tagja, akiket a közönség szívesen látott a szinpadon. Egyike e tagoknak Forgács Sándor, a szinház drámai főrendezője, aki kedvence az aradi közönségnek, értékeli komoly művészetét és produktív munkásságát, amellyel lehetővé tette, hogy néhány nagyon jól sikerült prózai előadást maradéktalanul élvezhessen a közönség.

Forgács Sándort nemcsak Aradon és Erdélyben ismerik, hanem Budapesten is, ahol szintén értékeli tudását. Forgács Sándort már nem egyszer kinálták meg szerződéssel a budapesti szinházak, azonban a művész nem ment Budapestre addig, amíg nem látta biztosítottnak a maga részére azt az elhelyezkedést, amely kvalitásainak megiegeit volna. Most az egyik legdivatosabb és magas nivóju szinház, a Bethlen-teri fordult Forgács Sándorhoz szerződötési ajánlattal. Csontos Gyula, Titkos Ilona és a többi neves budapesti művész éppen ebben a szezonban tették ismertté a Bethlen-teri szinpadot, amelyben százás szériákat értek el a felújított prózák.

A Bethlen-teri szinpad igazgatósága Forgács Sándort szereplésre hívja meg és közölte a kitünő művésszel, hogy a „Főur, fizetek” című darab bemutatójával egyidejűleg kezdik meg a „Joske” című Ossip Dymov-darab próbáit. A „Joske” című darab pedig nem más, mint „A szomorúságának énekese”, amely már Erdélyben csaknem mindenütt, sőt Aradon is színre került.

A „Szomorúságának énekese”, Ossip Dymov világhírű zsidótárgyú darabja óriási sikert ért el Erdélyben. Forgács Sándornak a Joske szerepe hozta meg életének legnagyobb sikerét. Bár a fordítás nem volt teljesen kielégítő, a darab az összes erdélyi városokban igen sokszor került színre és híre eljutott a magyar fővárosba is, ahol már többször foglalkoztak a tervvel, hogy színre hozzák.

Hogy Ossip Dymov darabja mégsem került előadásra Budapesten, ennek egyrészt az volt az oka, hogy a fordítás nem volt megfelelő, másrészt pedig, hogy nem találtak színészt a Joske megismégyesítésére. A „Szomorúságának énekese”-t most Laczkó Géza, az ismert magyar író, az Estlapok főmunkatársa lefordította magyarra és a fordításban a darabnak „Joske” címet adta. A Bethlen-teri szinpad igazgatósága a kiváló fordításban

minden további nélkül elfogadta előadásra a darabot és a színészt is megtalálta a főszerepre: Forgács Sándor személyében

A levélben, amelyet a művészhez intéztek, felszólítják, hogy a legrövidebb időn belül utazzék Budapestre, hogy a darab próbáit megkezdhesék. Szinházi körökben érdeklődéssel tárgyalják az érdekes meghívást, amely nem lehetetlen, hogy végleg elszakítja az erdélyi szinpadoktól Forgács Sándort, aki egyike azoknak az erdélyi színészeknek, akik még a régi, komoly művészetet képviselik. Forgács Sándor ma Oradeara utazott családi ügyekben és valószínű, hogy innen már Budapestre távozik.

* Vasárnap három előadást tart az aradi szinház. Az aradi szintársulat kényszerpihenőre van ítélve. A pihenő vasárnapig tart és akkor három előadást rendez a direktió. Három óraker az „Iglói diákok” kerül színre. Ezt az örökszép kis operettet — mint ismeretes — Budapesten most ismét játszották, filmre vették fel és nagy sikerrel fut a mozikban. Hat óraker a „Ma éjjel szabad vagyok!” kerül előadásra, amelynek nagy sikere volt. Este 9 óraker a tavalyi slágeroperett kerül színre: az „Egy csók és más semmi...” A darabokban a társulat erősségei: Erényi Böske, Dálnoki Dudus, Csengery Ica, Hegyessy Magda, Frits Boriska, Mészáros Béla, Tompa László ifj. Szendrey Mihály, Kozma Hugó, Felhő Ervin, Olasz Lajos, stb. játszanak. A jegyek a szinház pénztárában elővételben válthatók.

Legszébb ajándék! Hozassa rendbe mittesszeres, pattanásos, szemölcsös, hajszálas arcát

PILISINÉ áthelyezett és a modern higiena minden eszközével felszerelt helyiségében,

alatt a legújabb gépeken kívül Tein Diät, Tej, Iboiva-zsiros radium és még sok másféle arctápláló pakkolások állanak a hölgyközönség rendelkezésére, Arad, B. Reg. Maria 17. földszint.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A buza kereskedelem monopolizálását határozza el a földművelésügyi miniszterium különleges bizottsága

A termelőktől vagononként 30 ezer lejért veszi meg a malomhivatal és a malomoknak 40 ezer lejért adja el a búzát — A kereskedőket is bekapcsolják az értékesítés munkájába — Védekezés a kenyérdrágulás ellen

Általános érdeklődés közepette folytatta tegnap tárgyalását az a különleges bizottság, amely a földművelésügyi miniszteriumban az idej várható nagy búzatermés értékesítésének kérdésével foglalkozik. A bizottságban az összes érdekelt gazdasági körök képviseltették magukat. A tegnapi ülésen szintén Sassu miniszter elnökölt, de résztvettek azon a malomok, a lisztkereskedők, a mezőgazdasági érdekképviseletek megbízottai, valamint az e célra kijelölt országgyűlési képviselők is. Az ülésen a különböző érdekképviseletek és szindikátusok, valamint a magánosok tervezetével foglalkoztak, amelyek között radikális megoldások is vannak. A bizottság konstataálta, hogy a jelenlegi állami vásárlás még nem mondható túlzott állami beavatkozás rendszernek. A buza kormánybizottság kimutatása szerint az 1933. évi 324 ezer vagon búzatermésből csak 8500 vagon vett intervenció alapon, az 1934. évi 200 ezer vagonos termésből azonban már 15 ezer vagon vett, ami az egész termésnek csak 7 százaléka. A kormánybizottság a felkínált buza mennyiségeket azért vette meg és azért raktározta el, hogy az alacsony árakat a termelők érdekében emelje.

Ma már a buza ára túlhaladta a kormány által kitűzött árszínvonalat és ezért a kormánybizottság megkezdte a beraktározott búzák eladását, mert meg akarja akadályozni a kenyér megrágulását. A bizottság egyöntetűen arra az álláspontra helyezkedett, hogy az állam beavatkozása az 1935. évi egész búzatermésre kiterjedjen, tehát bevezetik az állami egyedárusítást.

E célból külön szervezetet létesítenek, amely az összes termelőktől átveszi a búzát 30 ezer lejért és a malomoknak 10 ezer lej haszonnal adja el. Ebből a haszomból fogják fedezni a monopol-szervezet megalapítási és fenntartási költségeit, amellet pedig olyan alapot is létesítenek, amelyből a monopol-szervezet export esetén fedezi a belföldi termelői és világpiacon ár közötti különbözetet és ezt rendelkezésre bocsátja az államnak. Az állami monopol-szervezetben együttműködnek majd a termelők, a szövetkezetek, a kereskedők, a malomtulajdonosok és a gabonaexportőrök megbízottai. A pénzügyi rész alapelveit már körvonalazták. Azt is elhatározták, hogy törvényjavaslatot készítenek, amely a gabonakereskedelmet szabályozza.

A Bucarestből származó fenti jelentést azzal egészítjük ki, hogy Csehszlovákia és Bulgária már a múlt évben bevezették a búzára az állami egyedárusítást és Csehország ennek az óriási üzletnek lebonyolítását többszáz millió csehkorona alaptőkéjű részvénytársaságra bízta, amelyben az állam mint részvényes szerepel.

A gabonamonopolium terve az érdekelt malomok és kereskedők körében nagy ellenzésre talál. Mint emlékezetes, Jugoszlávia már esztendővel ezelőtt vezette be a gabonamonopoliumot, amely azonban

nem váltotta be a hozzá fűzött várakozásokat

és a kereskedőkön kívül annak a rétegnek is nagy károkat okozott, amelyet meg akart se-

gíteni, a mezőgazdáknak. Nagy hátránya a gabonamonopoliumnak az is, hogy azok a nagy malomok, amelyek a múltban nemcsak a helyi piacot látták el, a jövőben nem tudnak más piacokra szállítani. A búzát ugyanis a tervek szerint az összes malomok egyforma áron kapnák a monopóltól. Így tehát abban az esetben, ha a nagy malomok búzát vagy lisztet nemcsak a helyi piacon, hanem más városokban is kívánnak eladni, ezt nem tehetnék meg, mert áraikat a fuvar költség nyomná.

Ugyanez a helyzet állott elő Jugoszláviában és Csehszlovákiában is, ahol ennek következtében

számos nagymalom bezárt, az állam pedig elesett attól az adótól, amelyet eddig a malomok fizettek.

De nem is kell külföldi példáért mennünk, hiszen beszédes példa a szeszmonopolium. Esztendővel ezelőtt — a feketeszesz ellenére — az államnak a szeszből óriási jövedelme volt. Ez a jövedelem a monopol bevezetése óta jelentősen csökkent. Szakkörök a gabonamonopolium bevezetését egyáltalán nem tartják szükségesnek és jogosultnak. Különös és szinte megmagyarázhatatlan, hogy — miután hosszasan viták eredményeképpen a petroleum-monopolium tervét elvetették — most egy újabb monopolium: a gabonaegyedárusítás terve merülhetett fel.

= MEGINDUL AZ AGRÁR-OFFENZÍVA!

A földművelésügyi minisztériumnak az agrár-offenzívára vonatkozó utasítása megérkezett Aradra. Az utasítás értelmében február 15-ig minden megyében össze kell hívni a mezőgazdasági tanácsokat, amelynek elnöke a prefektus. E hó 20-ig részletes tervezetet kell elküldeni a minisztériumba a legközelebbi teendőkről és minden hó ötödikéig beszámolóban kell jelenteni az előző hónapban elvégzett munkát. A minisztérium utasításait a mezőgazdasági tanács a mezőgazdasági kamarával karöltve hajtja végre.

= Előkészületek a román—orsz vasuti forgalom bevezetésére. A Moszkvában volt román—orsz vasuti bizottság tagjai Varsón keresztül holnap érkeznek vissza Bucarestbe és ez alkalomból hivatalosan közlik, hogy a két bizottság megállapodott a vasuti jegyeknek aranyalapon való számításában, nehogy a folytonos árváltozás miatt nézeteltérések keletkezzenek a két ország között. Az utasforgalom csak ez év augusztusában nyílik meg. Habár Oroszország még nem írta alá az 1925. évi nemzetközi berni vasuti tarifaegyezményt, mégis elfogadta a személy- és áruszállítás számításánál az aranyalapot. Mivel a Dnyeszter romániai partja meglehetősen elhanyagolt állapotban van, az árusforgalom is csak augusztusban kezdődik.

Tighina—Tiraspol—Rasdeanaja—Odessza—Kiev—Moszkva vonalon. Egyelőre a két ország között nincs kereskedelmi egyezmény. A két bizottság áprilisban Moszkvában ismét tárgyal és akkor pontosan megállapítják a szállítási díjtételeket.

= A földművelésügyi minisztérium hivatalos jelentése az erdélyi borárakról. A földművelésügyi minisztérium a hozzá érkezett adatok alapján a borárakról az alábbi jelentést adta ki: Arad megyében és környékén a rizling bor 6—8. a régi rizling 10—12, fehér asztali bor 6—8. kitünő minőségű vörös bor 18—20 lej. Hunedoaramegyében 12—24 lej között váltakozik. Speciálisan Orastien 20—32 lej, Petrosaniban 16—24 lej. Muresmegyében 15—23 lej közötti az ár. A minisztérium megállapítja, hogy Arad megye kivételével az említett erdélyi megyékben a bortermelés nem nagy méretű, továbbá azt is konstataálja, hogy Erdélyben magasabbak a borárak, mint az ókirályságban.

Importbizonyítványok helyett bankértékleveleket terveznek

Teljesen új tervek merültek fel a ki- és bevétel pénzügyi forgalmának lebonyolítására — Az exportőrök közvetlenül adhatják át a behozatali cégnek az importhoz szükséges devizákat — Kaosz támadt a fontos kérdés megoldása körül

Bucurestiből napról-napra hosszú és gyakran egymásnak ellentmondó jelentések érkeznek az export és import új szabályozási terveiről. Tegnapelőtt egy informálták a fővárosi sajtót, hogy a legfelsőbb kontingens bizottság végérvényesen döntött az import-devizák forgalmáról és elhatározta a már említett nyolc bucaresti-i nagy pénzintézetnek ebbe a hatalmas üzleti forgalomba való bekapcsolását. Mára fordulat történt a behozatali célokra szolgáló deviza elosztásának tervezetében és a beavatottak véleménye szerint ez az új megoldás teljesen leegyszerűsíti a kérdést. Azt tervezik ugyanis, hogy az exportőr a Nemzeti Banknak járó deviza-kvótát hivatalos árfolyamon átadja a jegybanknak, míg a fennmaradó devizákat az exportőr a piaci szabad árfolyamon eladhatja az áruimportőröknek, de természetesen a Nemzeti Bank ellenőrzése mellett. Az új megoldásnál is bekapcsolják a felhatalmazott pénzintézeteket, amelyek a deviza-elosztásból kivennék a megfelelő részt.

A fenti értesülésnek némileg ellentmond az alábbi jelentés, amely a speciális miniszteri bizottság üléséről számol be. Eszerint a bizottság a kereskedelmi minisztériumban tartott ülésén olyan javaslatot készített, amely megváltoztatja a minisztertanácsnak az új kontingens rendszerről szóló legutóbbi határozatát. Az ülésen az alábbiak vettek részt: Leon és Badulescu alminiszterek, Orghidan, a legfelsőbb kontingens bizottság elnöke, Marian, az export-hivatal igazgatója, Constantinu vámvezérigazgató, Amarescu, a külkereskedelmi hivatal, Polizu, az importhivatal igazgatója. Megállapították, hogy a mostani kontingens-rendszer nem felel meg az export érdekeinek és ezért teljesen új rendszer életbeléptetését javasolják a kormány gazdasági bizottságának.

Ez a bizottság végleg elejtette az import-igazolványok szabad kereskedelmének tervét, amely mellett tudvalevőleg a minisztertanács már exponálta magát.

Az új pénzügyminiszter azonnal lemond, ha a miniszteriumok és a parlament nem fogadják el pénzügyi terveit

Bucurestiből jelentik: Antonescu pénzügyminiszter és Simionescu a pénzügyminisztérium technikai szakértője állandóan az új állami költségvetés összeállítását dolgozzák. A miniszter ragaszkodik ahhoz, hogy a múlt évi költségvetést 2 milliárd (kétezer millió) lejjel leszállítsa, és ezt közölte az összes minisztériumokkal, amelyeket kiadásai csökkentésére kért fel. A legtöbb minisztérium már bele is egyezett a redukcióba. A pénzügyminisztérium tavalyi kiadásait 300 millió lejjel (15 százalékkal), a hadügyminisztérium pedig 500 millió lejjel leszállítja. Belegyezésüket adták még a belügyi, földművelésügyi, egészségügyi és munkügyi minisztérium is. Antonescu pénzügyminiszter semmiesetre sem engedí meg az állami tisztviselők és más alkalmazottak illetményeinek leszállítását, mert szerinte ez „embertelen cselekedet lenne”, hiszen az ő fizetésüket három évvel ezelőtt már csökkentették és mindnyájan résztvettek a belföldi kölcsön jegyzésében. A kétezer millió lej költségvetési csökkentés dacára is emelni kell a fogyasztási adókat, amit fővárosi gazdasági körökben nem helyeselnek. A miniszter azonban nyíltan kijelentette, hogy azonnal lemond, ha bármely oldalon nehézségeket támasztanak pénzügyi tervei kerestülvitelében.

— Iasiban erősen emelkedett az arany ára. Moldova tartomány fővárosában, Iasiban az utóbbi hetekben igen élénk a forgalom az aranypiacon. Árszínvonal iránt csak kevés érdeklődnek, de konfekcionált árukat élénken keresik és az árak emelkedtek. A 14 karátos arany grammja 70—75 lej volt és most 80—90 lej. A nyersanyagot részben Iasiban dolgozzák fel, részben pedig Bucurestibe szállítják.

Ehelyett az áruimport fizetési részének lebonyolítását az autorizált bankokra bíznák, ezeket a pénzintézeteket a pénzügyminisztérium és a Banca Nationala együttesen fogja kijelölni és működésüket szigorúan ellenőrzik. A legújabb terv szerint a behozatali cégek a fenti bankoknak fogják befizetni azokat a prémiumokat, amelyeket közvetlenül az exportőrök számára kellett volna kifizetniük. Ebből az összegből a felhatalmazott bankok speciális alapot szerveznek a kivitel pénzügyi támogatására. A bizottság kategorikusan állást foglalt a fentemlített megoldás mellett, azzal az indoklással, hogy az import-bizonyítványok szabadkereskedelmi rendszere nem segíti elő az exportot.

A legnagyobb érdeklődéssel tárgyalják a bizottság új megoldási tervét is. A Nemzeti Bank mindig értesítene az autorizált bankot, amellyel az exportőr dolgozik, hogy milyen összegű deviza használható fel szabadon az exportőr által esetenként lebonyolítandó kiviteli fizetés számára. Ebből a rendelkezésre álló devizából a jegybank levonná az öt megillető kvótát. A Nemzeti Bank értesítése alapján az autorizált pénzintézet levelet ad ki az exportőr számára arról a szabad devizáról, amelyet az üzlet lebonyolítására fel lehet használni. Az autorizált bank eme értéklevele alapján, az exportőr és importőr közvetlenül megállapodhatnak egymással az üzlet lebonyolítására, még mielőtt az exportőr az árut szállításra készen beraktározná a vagonba, vagy a hajóba. A bankok fentemlített értéklevelei nem tartoznának a Nemzeti Bank ellenőrzése alá, de viszont ellenőriznie kellene a jegybanknak, hogy a behozatali cég deviza felhasználása megfeleljen az ország gazdasági érdekeinek. A bizottság még azt is ajánlati fogja a kormány gazdasági bizottságának: rendelje el, hogy az exportőr által leadandó deviza egy részét a jegybank a régi árutartozások kiegyenlítésére tartsa vissza. Az autorizált pénzintézetek által szedhető export-jutalék fölött a minisztertanács határoz.

Ha Önnek az egészsége egy pár lejt megér, akkor vegyen:

Az eltűnt milliárd

Iamandi tárca nélküli miniszter lapja, a Nationalul Nou, feltűnést keltő cikket közöl. A lap megállapítja, hogy szinte észrevétlenül maradt az egyik kormánypárti képviselőnek a parlamentben történt azon bejelentése, amely szerint a pénzügyminisztérium könyvitelében nem szerepel az a külföldi kölcsön, amelyet a Iorga-kormány idején Argetoianu akkori pénzügyminiszter kötött. A képviselő, aki ezt a bejelentést tette odig ment állításaiban, hogy ez az egymilliárdot kitevő összeg be sem folyt az államkasszába. A Nationalul Nou ezt nem tartja valószínűnek, tény azonban az, hogy a szóban lévő milliárdot a pénzügyminisztériumban nem könyvelték el. Argetoianu válaszában kijelentette, hogy az említett kölcsön elkönyvelése a legnagyobb rendben van, mert az egy állami intézménynél: a dohánymonopoliumnál történt meg. Ennek ellenére, tény az, hogy a könyvelésnek a pénzügyminisztériumban is meg kellett volna történnie, itt azonban senki sem tud róla. A kölcsön felvétele óta három esztendő telt el, miniszterek és államtitkárok kávézték egymást, de az említett kölcsön sorsa iránt senki sem érdeklődött. Az elmúlt három év alatt tehát költségvetéseket állítottak össze, számadásokat készítettek, anélkül, hogy azokban egyszerszer is szerepelt volna az Argetoianu által felvett kölcsön.

A volt pénzügyminiszter tisztessége iránt senki sem viseltetik kétséggel — folytatja cikkét az említett lap. — Valószínűleg csak tévedés történt. Egy fölöttébb jellemző tévedés. Egy milliárd lejt befolyt az államkasszába. Ezt a milliárd lejt nyilván különböző célokra kiadták. De sehol nem szerepel ez az összeg, sem a bevétel, sem a kiadás rovatban. Éveken át költségvetéseket állítottak össze, amelyeket az állam való pénzügyi helyzetének alapján kellett volna elkészíteni. És ezekben a költségvetésekben nem szerepeltek az említett kölcsön törlesztésének annuitásai. Valóban ideje, hogy a kormány az állami apparátust egyszerűsítse. Ideje, hogy az állami apparátus az egyszerű dolgok elvégzésére is képes legyen. Ideje, hogy a pénzügyminisztériumban megkapja jelentőségét az a két szó, amely könyvelést, annak komolyságát és pontosságát szimbolizálja: Tartozik és Követel.

A dollár sorsa

Pénzügyi körökben általános érdeklődéssel várják a washingtoni legfelsőbb bíróságnak a dollárpörben hozandó döntését. A washingtoni bíróság előtt tudvalevőleg akörül folyik a harc, hogy érvényes és alkotmányos-e az az 1933. június 5-ikén életbeléptetett törvény, amely a dollár aranyklauzúlját felfüggesztette. Másszóval: joga volt-e Rooseveltnek és az amerikai törvényhozásnak az aranyfizetés kötelezettségét felfüggeszteni és a dollárt leértékelní. Ettől az ítélettől milliárdok függnek és ezért érthető, hogy az ítélet kihirdetését ismételtelen is elhalasztják. Az ítélet kihirdetését a pénzügyvilág február 11-re várta. Ekkor azonban a kihirdetés nem történt meg. Tegnap Roosevelt hosszas megbeszélgetést folytatott Cummings főállamügyésszel, aki az elnöktől való távozása után kijelentette, hogy a legfelsőbb törvényszék valószínűleg február 18-án hirdeti ítéletét.

— Kimutatás Magyarország kivitteli piacairól. A magyar külkereskedelmi hivatal legújabb jelentése szerint a magyarországi exportból Románia 4,9, Ausztria 24,5, Németország 22, Olaszország 7,8, Csehszlovákia 5, Svájc 4,8, Franciaország 3,4, Jugoszlávia 2,9 százalékkal vett részt a múlt évben.

— Bevonják a 20 márkásokat. Mint Berlinből jelentik, az 1924. október 11-én kibocsájtott 20 márkások 1935. március 31-én elvesztik forgalmi értéküket, de a német Birodalmi Bank ez év június 30-ig beváltja azokat.

— Jugoszláviában királyi rendelettel állapították meg a bankbetétek kamatlábát és a kölcsön százalékát. Belgrádból jelentik: Mint ismeretes, a jugoszláv Nemzeti Bank az utóbbi hetekben leszállította a hivatalos kamatlábát és erre való hivatkozással most királyi rendelet jelent meg a magánbankok kamatszámítási kötelezettségéről is. A rendelet szerint a magánbankok a kölcsönök után legfeljebb 10 százalékot számíthatnak, míg a hosszabb időre lekötött bankbetétek után 5 százalékot, az azonnali felmondású betétekért pedig évi 4 százalék kamatot fizetnek.

HAPAG-utazások a legkedveltebbek.

Hapag Középtengeri utazás 1935

Kényelmes és mégis olcsó.

Nagy keleti utazás
Venécia-Genova, márc. 11.—ápr. 3. 450 RM-től

Második keleti utazás
Genova-Venécia, ápr. 4.—22. 360 RM-től

Görög-, törökországi és fekeletengeri utazás
Venécia-Genova, ápr. 23.—máj. 12. 375 RM-től

Utazás a középtenger nyugati vidékeire
Genova-Hamburg, máj. 14.—jun. 2. 385 RM-től

Elszállásolás, ellátás, kirándulások, szórakozások mind elsőrendű kivitelben.

A „Millwaukee” motoros hajó a szórakozás és kényelem palotája.

Jelentkezés, információ, prospektus:

 Hamburg-Amerika Linie S. A. R.
képviselőténél:

Künstler Vizum- és Utazási-irodában
Arad, Bul. Reg. Maria 24. Telefon: 86.

Május 1-re 3—4 szobás lakások minden komforttal ellátva, előnyösen kiadók. Bővebbet Plata Ca-

tedralei 5., háztu-
la'donosnál 383

Az emberiség haladása nők munkája is

A Kölcsey Életiskola szerdai előadása.

A Kölcsey Életiskola kiváló előadói sorában is különösen népszerű évek óta Lászlóné Prohászka Elvira. Széleskörű olvasottságon alapuló tárgyi tudás, írói intuíció, az előadás tiszta világosságának közvetlensége olyan tulajdonságok, melyek a nagy nyilvánosságban a hatás-keltés biztos erői. Ilyen hatású volt az este az előadása is, melyet a Kölcsey Életiskola nagy közönségének az Iparos Kulturházban arról tartott, hogy az emberiség máig elért fejlődése női agyak és szívek munkája is, nemcsak férfiaké. A művelődés történetéből bőséges anyaggal igazolta ezt a tételt. A múlt és a jelen társadalmának eifogulatlan ismeretével közölt tanulságosan érdekes részleteket nők életmunkájából azzal a végül igaz emberi önérzéssel hangsúlyozott zárogondolattal, hogy az emberiség ellen való bűn lenne megakasztani a fölfelé haladást, ha az emberiség emelkedésének ereje nő lelkeiből sugárzik is ki. A mélyen lekötött hallgatók bensőséges élvezettel kísérték a kitünő előadót irodalmi színvonalu fejtételeiben és az előadás végén hosszantartó lelkes tapssal fejezték ki hálás elismerésüket.

Általában azt tartják — így kezdte az előadó — hogy a nők felszabadulásának korát éljük, s ez részben igaz is. Sok ugynevezett férfitársa nyílt meg a tanulni vágyó nők előtt is, ámde ahhoz, hogy nő miniszter, egyetemi tanár, vagy bankigazgató lehessen, a tehetségen kívül jóval több kitartó erőfeszítés kell, mint amennyivel Bismarck és Moltke az egységes német birodalmat csinálták meg. Azért az emberiség történelmében egész sora van a nőknek, akik egyéniségük tehetségeivel kitörölhetetlen nyomokat hagytak az egyetemes fejlődés útján.

Már az ókorban voltak nők kiváló filozófusok, orvosok, de alantas elnyomott lény volt a nő, míg Teodora bizanci császárnő törvényeivel emberi magaslata nem emelte a nőt. A középkor és újkor kimagasló egyénei közt szólt az előadó sienai szent Katalinról, a királynőkről és királyi kegyencnőkről, akik a tudományt és művészetet közvetlenül vagy közvetve előrevitték.

Az újkor tudósai közül sokat nem vett szárnyra a nagy hírnév, akik a férfitudósokkal egyenrangú tehetséggel dolgoztak a csillagászatban, matematikában. Mary Sommerwille, Caroline Herschel, Lavoisier, Geretana Agnesie, a bolognai egyetem tanára nem emlegetett nevek a művelődés történetében. Épen úgy nem hangzatos nevű Amerika első orvosnője, Miss Ilex-Blake, vagy Elisabet

Anderson angol orvosnő. Érdekesen emlékezett meg a lelkes előadó a börtönügy nagy reformátoráról Fry Erzsébetről, a vöröskereszt intézményének forrőszvü apostoláról Nightingale Florenceről és az emberiség lelkiismeretének a rabszolgaság ellen felébresztőjéről, „Tamás bátya kunyhójának” írójáról, Harriet Beecher-Stoweról. Hogy a nők az oktatásban kezdeményező és vezető erőkként kiválót tudnak alkotni, kifejtette a magyar Veres Pálné és De Gerando Antonio életével, a magyar kisedővás megalapítójának, Brunswick Teréz grófnő munkásságával és az amerikai Egyesült Államok kormányzásában résztvevő nőkkel, kik közt például Helen Lorin Grenfell Colorado állam közoktatásügyi minisztere. A tudományos alaposágban és formai tökéletességben kiváló előadást L. Prohászka Elvira ezzel fejezte be, hogy az elmondott példák is igazolják, hogy a női koponyák gramsúlyban kisebb agyvelőtartalma nem jelenti azt, hogy a nő szellemi ereje kisebb a férfiénál. Bizonyosságul vázolta még Sonja Kovalevskának, a stockholmi egyetem matematika tanárának és Curie asszonynak természettudományi zseriálitását. A nagyszerűen fölépített előadás végül kicsendülő vezérgondolatát az igazság meggyőző emelkedett hangján abban foglalta össze az előadó, hogy nagy emberi bűn mozdulatlanúságra kényszeríteni azt, ami halad, még ha nő is az, aki haladni akar és tud. Viharos taps a nagy közönség részéről nemcsak az elismerésnek, hanem az együttérzésnek is felelete volt.

Jövő szerdán is népszerű tudományos előadót fog hallgatni a Kölcsey Életiskola hallgató-sága. Balogh Ernő dr. Ineu kórházának igazgató-főorvosa lesz az előadó.

A szerkesztőért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltekkért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak az ismerősöknek és barátoknak, akik telejthetetlen jó férjem és édesapánk koporsójára virágot helyeztek és fájdalomunkban részvételükkel igyekeztek enyhíteni, ezúton fejezzük ki köszönetünket.

Pék-család.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további árá 10 szóig csupán **20 lei.** :: szó 2 lei. ::

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este **9 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef. : 151

ALKALMAZÁS.

KERESEK műszerész vagy alkalos segédet apróbb alkatrészek készítésére. Gáspár, Str. Horia 2. 714

FIATAL, jómegjelenésű urileány asszisztensnőnek fogorvosi rendelőbe felvételk. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 726

KERESEK jó mindenest, ki mos is 2 személyre. Bulv. Draga ina 34. 724

AGILIS, intelligens, jómegjelenésű urak, mint kültisztviselők, alkalmazást nyerhetnek fizetés mellett. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 726

LAKÁS

KETSZOBA, egyik kútonbejárattal, fürdőszoba, konyha, tiszta, kiadó. Str. Take Jonescu 1. 727

KIADO háromszobás földszintes modern uritársas. Ugyanott nagy száraz raktárhelyiség is kiadó. Bul. Gen. Dragalina No. 14. 608

MAJUS 1-re keresek 3 szobás, fürdőszobás modern lakást, melyből 1 szoba különbejárattal, lehetőleg központban. Címeket a kiadóba kérek. 628

VÉTFEL ÉS ELADAS

ÁLLÓ NYERSOLAJMOTOR 8 HP teljesen üzemképes, eladó. Str. Muresianu No. 2. 657

EMDENI fajgunárok eladók Str. Sarmise-hetusa 21—23.

AVESKÉT nasznált Underwood írógépet megvételre keresek. Címeket az Aradi Közlöny kiadóba kérek. 474

Brilláns köveket, antik modern ékszert, perzsaszőnyegeket, cassáka (minden nagyságban), írógépeket, testmunkákat, varrógépeket, ezüstöt keresek sürgősen képzésért. Eladó modern gyönyörű épület nagyon olcsón és egy rövid zongora 12.500 Le-rt Zalogiárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt timisoarai zálogház folyósította. Meghosszabbításokat legolcsóbban vállalunk „COMISIO” biz. üzlet Bul. Reg. Marie 13. Dacia mellett.

TISZTA MOSOTT RONGYOK gépet tisztítására kisebb tételten keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

CONVOCARE.

Comitetul de lichidare a S. A. pentru Valoarea Maşlor din Arad, sub lichidare invite pe Dnii Actionarii la

Adunarea generala extraordinara pentru ziua de 17 oct., ora 10, ce se va tine in localul societăţii Str. Num. Pompiliu 6—8.

ORDIN DE ZI: 1. Raportul comitetului de lichidare despre term. narea lichidării. 2. Desfiinţarea societăţii.

COMITETUL DE LICHDARE.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

CSÜTÖRTÖK, FEBRUÁR 14.

Bucuresti, 13.03: Déli hangverseny. 13.45: Tőzsde. 13.50: A hangverseny folytatása 14.18: Hírek 18: Rádiózenekar. 19.05: Könyvekről. 19.50: Rádióegyetem. 20.30: Verdi: „Aida”. Közvetítés a román operaházból. Vezényel: Egizio Massini. A szünetben hírek közvetítése. — Budapest I, 7.35: Torna. Hanglemezek 12.20: Amundsen az eskimók között. 11.45: Egészségügyi kalendarium. 13: Déli harangszó. 13.05: Hanglemezek. 14.30: Károlyi Árpád és cigányzenekara 17.10: Februári munkák a virágcserepben. 18.35: Kárpát Zoltán és Paksy Jenő dr. magyar nótákat zengorázik. 19.05: Angol nyelvoktatás. 19.35: Dullien Klára hegedül zongorakísérettel. 20.10: Színműelőadás a Studióban. „Az ördög hegedüése”. Hangjáték 2 részben. Irta Barsi Ödön. 22: Közvetítés az Ostende-kávéházából. Charli Gaudriot jazz-zenekarának műsora, Kalmár Pál ének-számaival. 23.10: Hírek, időjárásjelentés, jégtörverseny-eredmények. 23.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. — Bécs. 13: Rádiózenekar. 16.40: Mese. 17.05: Lemezek. 18.15: Korszerű népviselet. 18.30: Neumann cselló és Wachsel zongorahangversenye. 20.20: Időszzerű anyag. Híres tenoristák lemezei. 21.40: Szimfonikusok Michalski sopránnal. 22.15: Radio Paris. Utána: A Posner-hármas. — Belgrád. 21: Dimitrijević Milán hegedül. Franck. Szonáta. Gluck—Sgambati. Dallam. Albeniz—Kreiser. Tangó. Saenger: Rőtönzés. 21.50: Ariák és kettősök a Traviata-ból és Pillangóból, Jovanovic Katica és Popovic Vladeta előadásában, rádiózenekarral. — Beromünster. 17: Genfi rádiózenekar. 19: Szalon- és cigányzenekari lemezek. 19.30: Veener: Déli szimfonia, felolvasás. 20.15: Szaxofon-lemezek. 21: A sanktgalleri hangversenyegyesület előadásának közvetítése. — Deutschlandsender 17: Táncczene. 19.10: Schubert, Schumann és Brahms-dalok Roll szoprán és Dittmer bariton előadásában. 20.10: Brüggemann kilenc landsknecht a menyországban, vídám kantáté ének és zenekarra. 21.15: Német versenykocsik építése, eredményei és jelentősége. — Königsberg. 17: A Faustról szóló zeneművek. 18.45: Bech zeneszerző művel. 20: A königsbergi iskolák egyesített zenekara. 22: Operai zenekar és a rádió énekkara. — Leipzig. 7.15: Torna. 7.35: Berlin. 17: Rádiózenekar. 19.10: Citera- és harmonikazene. 22: Bauer: Der Lebende kommt noch zur Ruh', hangjáték. 23: Hírek. 23.20: Híres énekkarak lemezei. 24—1: Berlin. — Pozsony. 11.10: Magyar hírek. 11.50: Lemezek. 13: Lemezek. 14.45: Német és magyar hírek. 19: Magyar műsor. Spielberger: A szépségakadémia. Utána: Bukovay H. Sendlein J. hét dalát énekli. 23.15: Magyar hírek. Utána: Prága. — Róma. 13.30: Lemezek. 18.05: Hegedü-, zongora- és baritonverseny. 23: Rádiózenekar Caprcali zongoraművésszel. — Varsó. 13.30: A filharmonikusok iskolai hangversenye.

BRISTOL... BRISTOL... BRISTOL

Szálloda
Budapest
Dunapart,

árban és szolgáltatásban vezet!

Szoba teljes ellátással személyenként 292

napi 12.—pengőért